د افغانستان جمهوریت

د عدلیې وزارت

رسمي جریده

شماره ۵ پانزدهم ـ ۱۵ عقرب
۱۳۶۹
نمبر مسلسل ۷۲۸

قانون اساسی جمهوری افغانستان

۹ قوس ۱۳۶۶

(با رعایت تعدیل مصوب
لویه جرگه جوزای ۱۳۶۹)

مدیر مسؤول : شاه‌جهان بیگزاد
معاون : نور علم
مهتمم : ایام الدین
تیلفون : ۲۶۲۵۱

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دافغانستان دجمهوریت دجمهور
رئیس فرمان
دکابل ښار
لومړی ګڼه
د۱۳۶۹ کال دقوس نهمه نیټه
دافغانستان دجمهوریت
داساسی قانون د توشیح او
اعلام په باب
دقوس دمیاشتی داتمی او
نهمی نیټی تاریخی لویه جرګه چی
دکابل په ښار کی جوړه شوه
د افغانستان د جمهوریت
اساسی قانون یی په دیارلسو
فصلونو او یوسلو نهه
څلویښتو مادو کی د ټر ټولو
مهمی ملی وثیقی په توګه تصویب
کړ.
دهغه واک سره سم چی
اساسی قانون راته راسپارلی
دی، د ا.ج اساسی قانون
چی دتصویب له نیټی څخه نافذ
شوی دی، دسولی اوهوساینی
دتامین، دملی روغی جوړی
دپوره تحقق، دخلکو دنیکمرغی
اودګران افغانستان دپرمختګ
په خاطر توشیح اواعلاموم.
دوکتور نجیب الله
دافغانستان جمهور رئیس

فرمان رئیس جمهور جمهوری
افغانستان
شهر کابل
شماره (۱)
مورخ ۹ر۹ر۱۳۶۶
درباره توشیح واعلام قانون
اساسی جمهوری افغانستان
لویه جرگه تاریخی ۸و۹ ماه
قوس که درشهر کابل دایر
گردید قانون اساسی جمهوری
افغانستان را بداخل سیزده
فصل ویکصدو چهل ونه ماده
بمثابه مهمترین وثیقه ملی به
تصویب رسانید.
مطابق به صلاحیتیکه قانون
اساسی برایم تفویض
نموده قانون اساسی ج.ا را
که ازه تاریخ تصویب نافذ
گردیده بخاطر تامین صلح و
آرامش، تحقق کامل مشی
مصالحه ملی، سعادت مردم
وترقی افغانستان عزیز توشیح
واعلام میدارم.
دوکتور نجیب الله
رئیس جمهور افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جریده

دافغانستان جمهوریت
دجمهور رئیس فرمان

گڼه (٤٦٤)

نیټه ٨ر٣ر١٣٦٩

داساسي قانون دتعدیل د توشیح او اعلام په باره کې

داساسي قانون دیوسلونهه خلوېښتمې مادې د دوهمې فقرې دحکم له مخې پهاساسي قانون کې تعدیلات چې د یارلس سوونهه شپیتم کال د دجوزا د میاشتې په اوومه او اتمه نیټه دلویې جرگې د تصویب له تاریخ څخه نافذ دي د افغانستان دخلکودتاریخي ارمان دتحقق په مقصد د افغانانو په خاوره کې دسولې اوآرامۍ دتامین اودملي روغې جوړې دکلاوې دبشپړ تحقق اودخلکو نیکمرغۍ او د افغانستان دترقي په خاطر توشیح اواعلاموم .

نجیب الله

دافغانستان جمهور رئیس

فرمان رئیس جمهور جمهوری افغانستان

شماره (٤٦٤).

مورخ ٨ر٣ر ١٣٦٩

درباره توشیح و اعلام تعدیل قانون اساسی

به تاسی از حکم فقره دوم ماده یکصدوچهل ونهم قانون اساسی ، تعدیلات در قانون اساسی را که از تاریخ تصویب لویه جرگه مورخ هفت و هشت ماه جوزای سال سیزده صدو شصت و نه ، نافذمیباشد، به منظور تحقق آرمان تاریخی مردم افغانستان بخاطر تامین صلح وآرامش درسرسر زمین افغانها، وتحقق کامل مشی مصالحه ملی ودر جهت سعادت مردم و ترقی افغانستان عزیز، توشیح واعلام میدارم .

نجیب الله

رئیس جمهور افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

فهرست

مقدمه

لومړی فصل
دسیاسی نظام اساسونه

دویم فصل
دټولنیز ـ اقتصادی نظام اساسونه

دریم فصل
داتباعو تابعیــت ، اساسی حقوق ، آزادی اومکلفیتونه

څلورم فصل
لویه جرگه

پنځم فصل
جمهور رئیس

شپږم فصل
ملی شورا

اووم فصل
د وزیرانو شورا

اتم فصل
قضاء

نهم فصل
څارنوالی

لسم فصل
د اساسی قانون شورا

یوولسم فصل
اداره

دولسم فصل
بهرنی سیاست

دیارلسم فصل
متفرقه حکمونه

فهرست

مقد مه

فصل اول اساسات نظام سیاسی

فصل دوم اساسات نظام اجتماعی ـ اقتصادی

فصل‌سوم ، تابعیت، حقوق آزادیها و مکلفیتهای اساسی اتباع .

فصل چارم لویه جر گه

فصل پنجم رئیس جمهور

فصل ششم شورای ملی

فصل هفتم شورای وزیران

فصل هشتم قضاء

فصل نهم څارنوالی

فصل دهم شورای قا نون اساسی

فصل یازدهم اداره

فصل دوازد هم سیاست خارجی

فصل سیزدهم :
احکام متفرقه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

بسم الله الرحمن الر حيم

زمونږ د گرا ن هيواد افغا نستان وياړلي تاريخ دځپلواکي زمکني بشپړتيا، ملي حاکميت ملي يووالي ، د مو کراسي او ټولنيزي تر قي په خاطر زمونږ د زړه‌ورو خلکو له اتلوالـــو مبارزو څخه ډك دى .

په اوسني پړاو کي دافغانستان جمهور ى دو لت دملي، سيا سي او هيواد پالو ځواکونو پر ملاتړ متکي د ملـي روغي جوړي سياست په فعاله توگه پرمخ بيايي.

له همدغه ا مله د هغـــو تاريخي بدلونونو په پام کـي نيولو سره چي زمونږ پــــه هيواد او معاصره نړى کـي را منځته شو يد ى ،داسلام د سپيڅلي دين داساساتو پــه پيروى ، د هيوادد تاريـــخ او فرهنگ پربنا د افغـــا نـــى غوره دودونو او شعايروپه‌پام کي نيولو سره ،دمشروطيت د غورځنگ ارزښتناکو ميراثونو ته‌په درناوى اود ملگرو ملتونو د منشور او دبشر د حقوقود نړيوالي اعلاميي سره په‌سمون کي:

بسم‌الله الرحمن الر حيم

تا ريخ پر ا فتخار و طن محبو ب ما افغا نستا ن‌مشحون از مبا رزا ت قهر ما نا نه مرد م دلير رما به خا طــــر استقلا ل، تما ميت ار ضى حا کميت ملي، و حد ت ملي دمو کرا سي وتر قي اجتما عي مي با شد .

در مر حله کنو ني ،دو لت جمهو ر ى افغا نستا ن متکي بر حما يت نيرو ها ى ملـي سياسي ووطن دو ســـــت سيا ست مصا لحه ملي ر ا فعا لا نه به پيش مي برد.

بنا بر ين، با نظر دا شت تحـولات تاريخيى کــــه د ر ميهن ما و جها ن معا صـــر رو نما گرد يد ه است ،بـــا پيروى‌از اساسات دين مقد س اسلام بارعايت سنن وشعائـ ير پسند يد ه افغا نى، مبتنى بر حقا يق تا ريخ و فر هنگ کشور، با احترا م به مواريث ارز نده نهضت مشرو طيت ودر مطا بقت با منشور مـــلل متحد واعلا ميه جها نى‌حقو ق بشر ، به منظور :

رسمی جرگه

- دخپلواکی دساتنی، د زمکنی بشپړتیا څخه د دفاع او د ملی حاکمیت د ټینګښت
- سراسری سولی ته درسیدو او دملی یو والی د زور تیا.
- د عدالت او د مو کراسی د تا مین.
- دبیا ودانولو او متوا زنی اقتصادی ټولنیزی ودی اودخلکو د ژوندانه دسطحی دلوړولو.
- په بین المللی ډګر کی د هیواد دنقش او اعتبار دزیات والی.
- دافغانستان دد ایمی بیطرفی دحقوقی دریځ دتثبیت او د هغه دنه پو ځی کیدو دپاره د غوره شرایطو درامنځته کیدو په منظور.

مونږ دیوزرو دری سوه نهه شپیتم کال دجوزادمیاشتی داوومی او اتمی نیټی په لویه جرګه کی دافغانستان د خلکو استازیو، د ۱۳۶۶ کال دقوس دمیاشتی نهمی نیټی دلویی جرګی له خوا تصویب شوی اساسی قانون چی دیارلس فصلونه او یوسلو نهه څلو یښت مادی درلودی، د ډیری لوړی ملی

- حفظ استقلال، دفاع از تمامیت ارضی و تحکیم حاکمیت ملی.
- دستیابی به صلح سراسری وتعمیق وحدت ملی.
- **تامین عدالت ودموکراسی**
- **اعمار مجدد ورشد متوازن اقتصادی، اجتماعی وارتقای سطح** زندگی مردم.
- افزایش نقش واعتبار کشور در عرصه بین المللی
- ایجاد شرایط مساعد به خاطر تثبیت موقف حقوقی و بی طرفی دایمی افغانستان و غیر نظامی شدن آن.

ما نمایندگان مردم افغانستان در لویه جرگه **مورخ هفت و هشت ماه جوزای سال هزارو سه صدو شصت ونه، قانون اساسی مصوب** لویه جرگه مورخ نهم **ماه قوس سال هزارو سه صدو شصت وشش را که دارای سیزده فصل ویکصدوچهل ونه**

(c) ketabton.com: The Digital Library

وثیقی په توګه په لاندی ډول تعدیل کړ :

لومړی فصل

دسیاسی نظام اساسونه

لومړی ماده:

د افغانستان جمهوریت خپلواك ، واحد ، نه تجزیه کیدونکی اواسلامی‌دولت دی‌او پرخپل ټول قلمرو باندی دحاکمیت لرونکی دی .

د افغانستان په جمهوریت کی ملی حاکمیت په خلکوپوری اړه لری . خلك ملی حاکمیت دلویی جرگی اوملی شورا په واسطه عملی کوی .

دویمه ماده :

د افغانستان دین د اسلام سپیڅلی دین دی .

د افغانستان په جمهوریت کی هیڅ قانون نه‌شی کولای چی داسلام دسپیڅلی دین داساسونو او ددغه اساسی قانون د نورو مندرجو ارزښتونو مناقض وی .

دریمه ماده :

د افغانستان جمهوریت ناپییلی هیوادد‌ی، په پوځی ډلو ټپلو کی نه شاملیږی اوپه خپل قلمروکی د بهرنیو

ماده بود ، به مثابه عالیترین وثیقه ملی ، ذیلاتعدیل نمودیم.

فصل اول

اساسات نظام سیاسی

مادهٔ اول:

جمهوری افغانستان دولت مستقل ، واحد ، غیر قابل تجزیه واسلامی بوده ، بر تمام قلمرو خود دارای حاکمیت می باشد .

حاکمیت ملی در جمهوری افغانستان به‌مردم تعلق دارد .

مردم حاکمیت **ملی راتوسط** لویه جرگه و شورای **ملی اعمال میکنند .**

ماده دوم:

دین افغانستان **دین مقدس** اسلام است .

در جمهوری افغانستان هیچ قانون نمی تواند **مناقض** اساسات دین مقدس **اسلام** ودیگر ارزشهای**مندرج** این قانون اساسی **باشد .**

ماده سوم :

جمهوری افغانستان کشور غیر **منسلك بوده** درپیمانهای نظامی شامل نمی شود و تاسیس **پایگاه** های نظامی

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

پوځی اډو جوړیدوته اجازه نه ورکوی .

خلورمه ماده :

له خپلواکی ، ملی حاکمیت او زمکنی بشپړتیا څخه دفاع د دولت د اساسی دندو له جملی څخه ده.

دولت د هیواد امنیت او دفاعی قابلیت تامینوی او وسله وال پوځ سمبالوی .

پنځمه ماده :

د سیاسی گوندو نو تعدد دافغانستا ن جمهوریت د سیاسی سیستم بنسټ د ی.

دافغانستا ن په جمهوریت کی سیاسی گوندونه په دی شرط چی مرامنامه ،اساسنامه او فعا لیت یی دهیواد داسا سی قا نو ن او قوا نینو مغایرنه وی ، جو ړیدلی شی

دسیاسی گوند تشکیلات او مالی منابع نشی کیدلای چی غیر علنی وی .

هغه گوند چی د قانون د حکمونو سره سم جو ړ یږی، له قانونی مجوزه پرته ړنگیدلای نه شی .

قاضیا ن او څارنوا لا ن نه شی کو لای چی ددندی د

خارجی رادر قلمرو خود اجازه نمی دهد.

ماده چهارم :

دفاع از استقلال ، حاکمیت ملی وتمامیت ارضی از جمله وظایف اساسی دولت است.

دولت امنیت وقابلیت دفاعی کشور را تامین وقوای مسلح راتجهیز می نما ید .

مادۀ پنجم:

تعدد احزا ب سیا سی اسا س سیستم سیا سی جمهو ری افغا نستان میباشد.

در جمهو ری افغا نستان احزاب سیا سی مشروط براین که مرا منا مه ، اساسنامه و فعا لیت آنها مغا یر احکام قا نو ن اسا سی و قوا نین کشور نبا شد تشکیل شده می توا نند .

تشکیلا ت و منا بع مالی حز ب سیا سی غیر علنی بوده نمیتوانند .

حزبی که مطابق احکام قانون تشکیل میشود، بدون مجوز قانونی منحل شده نمیتوانند .

قضات وخارنوا لان نمی توا نند در مدت تصدی وظیفه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تصدی په موده کی دسیاسی گوند غړیتوب و لری .

شپږمه ماده:

دغه ماده لغوه شوه .

اوو مه ماده :

دافغانستا ن په جمهوریت کی د ټولنیزو ساز مانونـو جوړیـدل د قانـون سره سم مجاز دی .

اتمه ماده :

د هیواد دملـی ژبو لـه جملی څخه پښتو اودری رسمی ژبی دی .

نهمه ماده :

دافغانستان جمهور یـت دولتی نښان دغنمو دوږو په مینځ کی پر زرغو ن متـن باندی درا ختو نکی لمر ، د محراب او منبر د تصویر او ددری رنګه توری ، سری ا و زرغونی پټی لرونکی دی .

لسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت دولتی بیرغ دری رنګـه لری چی دتورو ، سرو او زرغونو ټوټوپه بڼه له پورته نه‌ښکته ته‌په افقی توګـه په بـرابـره اندازه واقع شوی دی.

دبیرغ د دواړو مخـونـو دپورتنی برخی په ربـع کی د

عضویت حز ب سیا سی را داشته با شند .

ماده ششم

این ماده لغو گردید .

مادۀ هفتم:

تشکیل ساز مـا نـها ی اجتما عی در جمهو ری افغا_ نستا ن طبق قا نو ن مجـاز است .

ماده هشتم :

ازجمله زبانهای ملی کشور پشتو ودری زبانهای رسمی میباشد .

مادۀ نهم:

نشا ن دو لتی جمهـو ر ی افغا نستا ن دا را ی تصو یر آفتا ب در حا لطلو ع،محراب ومنبر در متن سبز محـاط با خوشه گندم و فیته دا رای سه رنگ سیا ه، سـر خ و سبز می با شد .

ماده دهم:

بیرق دولتی جمهـوری افغانستان دارای‌سه رنگـ میباشد که به شکل قطعات سیاه، سرخ‌وسبز از بالا به پایین به صورت افقی بـه اندازه مساوی واقع شـده است .

در ربع قسمت بالایی هردو

(c) ketabton.com: The Digital Library

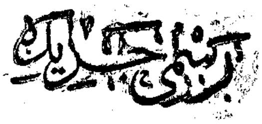

هغه دلرګی خواته ، دافغانستان
دجمهوریت دولتـی نښان ته
ځای ورکړ شوی دی.
دبیرغ اوږدوالی د هغـــه
دسور په نسبت دوه برابره دی.

یوولسمه ماده :
د افغانستان د جمهوریـت
پایتخت دکابل ښار دی.

دوولسمه ماده :
دغه ماده لغوه شوه .

دویم فصل
دټولنیز ،اقتصادی
نظام اساسونه

دیارلسمه ماده :
د افغانستان جمهوریـــت
کثیرالملیت هیواد دی.
دولت دسیاسی، اقتصادی،
ټولنیزی او فرهنګـی برابری
اوله ټولنیـــز ، اقتصادی او
فرهنګی پلـوه د وروستـــــه
پاتو سیمو د ګــړندی ودی او
پـــرمختـــګ د تـأمین پـــه
منظور د هیواد د ټـــو لـــو
ملیتونو ، قومونو او قبایلـو
ترمینځ د تفاهم ، دوستی او
همکاری د هر اړخیـزی ودی
سیاست تعقیبوی.
دو لت په تدریج سره د
ملی ځانګـړتیاوو پربنسټ د

روی بیرق، به‌طرف چو به
آن، نشان دولتی جمهور ی
افغا نستان قرار دارد .
طـو ل بیرق نسبت به عرض
آن دو چند میبا شد .

ماده یازد هم :
پایتخت جمهوری‌افغانستان
شهر کابل است .

ماده دوازدهم:
این ماده لغو گردید .

فصل دوم
اساسات نظام اجتماعی
اقتصادی

ماده سیزدهم :
جمهوری افغا نستان‌کشور
کثیر الملیت است .
دولت سیاست رشد همه
جانبه تفاهم ، دوستـــــی و
همکاری همه ملیتها، اقوام و
قبایل کشور رابه منظـور
تأمین برا بری سیا ســـی
اقتصادی ، اجتماعی ،فرهنگی
رشد وانکشاف سریعترمناطق
عقب مانده از لحاظ اجتماعی
اقتصا دی و فر هنگـی تعقیب
می‌کند .
دولت زمینه ایجاد واحـد
های اداری رابر مبنـــــای

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

اداری واحدونو د جوړولو زمینه برابروی.

شوارلسمه ماده :

دولت د خلکو د فرهنگ ، ژبی او ادبیاتو دودی په منظور لازم تدبیرونه نیسی د ټولو ملیتونو قومونو او قبایلو د فرهنگ دودونو، ژبی ، ادبیاتو او فولکلور غوره میراث ساتی اوپراختیا ورکوی.

پنځلسمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی کورنی د ټولنی اساسی رکن جوړوی.

دولت دمور او ماشوم دروغتیادساتنی او دماشومانو دروزنی دپاره لازم تدبیرونه نیسی .

شپاړسمه ماده :

دولت ځوان نسل ته دایمی پاملرنه کوی، د هغوی دښوونی او روزنی ، د کار ، تفریح، استراحت او د معنوی او جسمی روزنی د تامین لازم شرایط برابروی او د نویو ځوانانو او ځوانانو د استعداد دودی په لاره کی مرسته کوی.

خصو صیات ملی به تدریج مهیا می سازد .

ماده چهار دهم :

دولت به منظور رشد فرهنگ ، زبان وادبیات مردم تدابیر لازم اتخاذ کرده‌میراث شایسته فر هنگ ، رسوم، زبان، ادبیات و فلکلور تمام ملیت ها، اقوام و قبایل را حفظ نموده ، انکشاف می دهد.

ماده پانزدهم :

درجمهوری افغا نستان خانواده رکن اساسی جا معه راتشکیل مید هد .

دولت به منظور تامین صحت طفل وما در و تربیه اطفال تدابیر لازم اتخاذ می نماید .

ماده شانزد هم :

دولت از نسل جوا ن مواظبت دایمی نموده،شرایط لازم تعلیم و تر بیه ، تا مین کار، تفریح ، استرا حت پرورشں معنوی و جسمی آنها را فراهم آورده در جهت رشد استعداد نو جوا نا ن وجوانان مسا عدت می کند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جرگه

اووه لسمه ماده :

دولت داستوګنی د دولتی او کوپراتیفی کورونو دجوړولو په مقصد دودانولو چارو ته پراختیا ورکوی او دشخصی کورونو د جوړولو په کار کی مرسته کوی.

اتلسمه ماده :

دولت داسی اقتصادی سیاست چی هدف یی د بیرته پاتیوالی د لیری کولو، دخلکو د ژوندانه د سطحی د لوړتیا او د ټولنی د ټولنیز ـ اقتصادی جوړښت دبشپړتیا په خاطر د هیواد دټولو منابعو تنظیمول اوپه کاراچول دی ، عملی کوی او په دغه مقصدد ټولنیزی او اقتصادی پرمختیا پلانونه تنظیموی اوتطبیقوی.

نو لسمه ماده :

د افغانستا ن په جمهوریت کی ملکیت ددو لتی ، مختلط کوپراتیفی ،اوقافو ، خصوصی شخصی او دسیاسی او ټولنیزو ساز مانونو د ملکیت په بڼو شته دی .

ملکیت له تعرض څخه مصئون دی .

دولت د قانونی ملکیت د **ټولو ډولونو حمایت کوي .**

ماده هفدهم :

دولت به منظور اعمار منازل مسکونی دولتی و کوپراتیفی امور ساختما نی راتو سعه داده، در امر سا ختما نمنازل شخصی مساعدت می‌کند .

ماده هژدهم :

دولت سیاست اقتصادی را که هدف آن بسیج وبه کار بردن تمام منابع کشور به خاطر رفع عقب مانده گی ، ارتقای سطح زنده گی مردم، تکامل سا ختار اجتماعی ـ اقتصادی جامعه میباشد ، عملی می نماید وبه این منظور پلان های انکشاف اقتصادی و اجتماعی را تنظیم و تطبیق می کند .

ماده نزدهم :

ملکیت در جمهوری افغانستان **به اشکال دو لتی ، مختلط** کوپراتیفی ، او قاف، **خصو** صی، شخصی و ملکیت ساز **ما نهای سیا سی و اجتما** عی وجود دا رد.

ملکیت از تعر ض مصون است .

دو لت از تمام انواع ملکیت قا نو نی حما یت می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زرینی جزیره

شلمه ماده :

دافغانستا ن په جمهوریت کی تر ز مکی لاندی منابـع، ځنګلونه څړ ځایونه ،کانو نـه، دانرژی اساسی زیر مـی ، تاریخی آبدات ، درادیـــوـ تلویزیون تاسیسا ت ، مخاـ براتی تاسیسا ت ، ستربندونه **او موا صلاتی کر ښی‌دد** ولت ملکیت دی .

له ځنګلونو،څړ ځا یو نو، دانرژی له زیر مو او کانونو **څخه** داستفادی‌اودمخابرا تـی وسایلو درانیو لو او خرڅلاو په غرض د خصوصی برخـی پانګه اچول د قانون سره سم مجاز دی .

دافغانستا ن په جمهوریت کی ددولتی بانکونو ، بیمی او هوایی ترانسپورت تر څنګـه د مختلطو سهامی بانکونـو ، بیمی او هوایی ترانسپـورت اود خصوصی اومختلط زمکنی ترانسپورت جوړیدل د قانون سره سم مجاز دی .

دافغانستا ن په جمهوریت کی دبهرنیو بانکونو او دبیمی د موسساتو د نماینده ګیـو فعالیت د قانون سـره سـم مجاز دی .

مادهٔ بیستم:

در جمهوری افغا نستان منا بع زیـــر زمینی ، جنگلـــها چرا گا ه ها معاد ن، منا بـع اسا سی، انر ژ ی آبــدا ت تا ریخی تا سیسا ت راد یو تلویزیون ، تا سیسات مخاـ برا تی بند ها ی بز ر گ بنا در و خطو ط موا صلا تی از جمله ملکیت ها ی دو لت می با شند.

سر ما یه گذا ر ی بخش خصو صی جهـت استفاده از جنگلها ، چرا گاه ها ، منابع انرژی ، معادن وخریدوفروش و سا یل مخا بــرا تـی، طبق قا نو ن مجاز است .

در جمهو ر ی افغا نستا ن در کنا ر با نکها بیمه و ترا نسپور ت هوا ئی‌دو لتی،ایجاد با نکها ی سها می ،بیمه و ترا نسپو ر ت هوا ئی مختلط و ترانسپورت‌زمینی خصوصی ومختلط طبق‌قانون مجازاست.

در جمهو ری افغا نستان فعا لیت نما یند ه گی بانکها و مو سسا ت بیمه خا رجـی **طبق قانون مجاز است .**

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوویشتمه ماده :

دولت د کوپراتیفونو دپیا وړتیا او پراختیا په کار کی مرسته کوی او په هغوکی دخلکو د خپلی خوښی بر خه اخیستنه هڅوی.

دوه ویشتمه ماده:

دولت د کسبګرو انفرادی فعالیتونه او په صنفی اتحادیو او کوپراتیفونو کی د هغو ی دخپلی خوښی بر خه اخیستنه هڅوی او حمایت یی کوی ، دکسبګرو دحرفوی مهارتد سطحی د لوړتیا ، د کار د وسایلو ، د اومو موادو دتامین اودهغوی دمحصولاتو دخرڅلاو په کار کی هر اړخیزی مرستی کوی.

دروویشتمه ماده :

دولت د کرنی داحیا او پرمختیا په مقصد له کروندګرو او زمکه والو سره متممی مرستی کوی اودکرنی او میکانیزه مختلط او خصوصی فار مونو په جوړولو او دنویو او شاړو زمکو په آبادولو کی اغیزمنه مرسته کوی .

څلرویشتمه ماده :

دولت دکوچیانو اومالدارانو

ماده بیست‌و یکم :

دولت در امر تقویه و گسترش کو پراتیف ها مساعدت کرده ، اشتراک داو طلبا نه مردم را در آن تشویق می کند .

ماده بیست ودوم :

دولت فعالیت های انفرادی پیشه وران و شرکت داوطلبانه آنها را در اتحادیه های صنفی و کوپراتیف ها تشویق وحمایه نموده درامر ارتقای سطح مهارت حرفوی پیشه وران ، تامین وسایل کار، مواد خام و فروش محصولات شان کمک های همه جانبه مبذول می دارد .

مادهٔ بیست و سوم:

دولت به منظور احیا و انکشاف زراعت، کمک های متمم زراعتی را به دهقانان وزمین داران انجام میدهد ودر ایجاد فارم های زراعتی ومیکانیزه مختلط وخصوصی و آبادی زمین های بکرو بایر مساعدت موثر می نماید .

مادهٔ بیست‌و چهارم :

دولت برای کوچیان و

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پاره له څه ځایونو څخه استفادې امکان دقانون سره سم تضمینوی ، د مال داری دودې ، د محصولاتو د خرڅلاو او دهغوی داقتصادی، ټولنیزو او معیشتی شرایطو دښه کولو د پاره د مساعدو شرایطو د برابرو لو په مقصد مرسته کوی.

پنځه ویشتمه ماده :

دولت د ملـی اقتصـاد د پرمختیا په مقصد د خصوصی پانګې اچونې مصوونیت تضمینوی ، د صنایعو سوداګری،ودانی، ترانسپورت، کرنی او دخدمتونو دبرخو په پرمختیا کې دملی پانګه والو برخه اخیستنه دقانون سره سم هڅوی او حمایت یې کوی .

دولت د خصوصی متشبثانو سره ګټور او هر اړخیز اړیکی پراخوی او د بهرنـی پانګی سره په سیالی کـی د خصوصی سکتور ملاتړ کوی اود مالی ، کریدتی، ګمرکی او دبیو د سیاست د تنظیم په وخت کی د خصوصی سکتور ګټې د قانون سره سمې په پام کې نیسی.

مالداران امکان استفاده از چرا گاه ها را طبق قا نو ن تضمین نموده جهت ایجـاد شرایط مساعد برای رشـد مالداری ، فروش محصولات بهبود شرایط اقتصادی اجتماعی ومعیشتی آنها مساعدت می کند.

ماده بیستو پنجم :

دولت مصوونیت سرمایه گذاری خصوصی را به منظور انکشاف اقتصاد ملی تضمین نموده اشتراك سرمایه داران ملی رادر انکشاف صنایع تجا رت، سا ختمان، ترانسپورت زراعت و عر صه های خد مات طبق قانون تشویق وحما یه می کند

دولت منا سبات سود مند و همه جانبه را با متشبثـان خصوصی تو سعه داده و از سکتور خصو صی در مقابـل رقابت باسرمایه خارجـی حمایه می کند و حین تنظیـم سیاست مالی، کریدتـی ، گمر کی و قیم منافع سکتور خصوصی راطبق قانون درنظر میگیرد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ ویشتمه ماده:

دغه ماده لغوه شوه .

اووه ویشتمه ماده :

دولت د ملی اقتصاد دودی په مقصد دافغانستان د جمهوریت کی دقانون سره سم بهرنی پانگه اچونه هخوی.

اته ویشتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی بهرنی اشخاص د عقاری ملکیت حق نه لری.

پر سیاسی نمایندگیو او بهرنیو دولتونو باندی دعقار پلورل دبالمثل چلند پر اساس اوپر هغو بین المللی موسسو باندی چی دافغانستان جمهوریت دهغو غړی وی، د حکومت له موافقی وروسته مجاز دی .

نهه ویشتمه ماده :

د ملکیت دوراثت حق داسلام د شریعت سره سم دقانون په واسطه تضمینیږی.

دیرشمه ماده :

استملاک یوازی د عامه گټو دتامین په مقصد دعادلانه او مخکینی عوض په بدل کی دقانون سره سم کیږی .

مادۀ بیست‌و ششم:

این ماده لغو گردید .

مادۀ بیست‌و هفتم:

دولت به منظور رشد اقتصاد ملی سرمایه گذاری خارجی را در جمهوری افغانستان **طبق قانون تشویق می نماید .**

ماده بیست‌و هشتم :

در جمهوری افغانستان اشخاص خارجی حق ملکیت عقاری را ندارند فروش عقار به نماینده گی های سیاسی ودول خارجی بر اساس رویه بالمثل و به موسسات بین المللی که جمهوری افغانستان عضو آن باشد بعد از موافقه حکومت مجاز می باشد .

ماده بیست و نهم :

حق وراثت ملکیت طبق شریعت اسلام توسط قانون تضمین میگردد .

ماده سی ام :

استملاک طبق قانون تنها به مقصد تأمین منافع عامه دربدل عوض عادلانه‌و قبلی صورت میگیرد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

دملکیت مصادره د قانون له حکمه او دمحکمی له پریکړی پرته جایزه نه ده.

یودیرشمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دقانون او ټولنیز عدالت پر اساس د مالیی او محصول معیارونه ، اندازه او ډولونه ټاکل کیږی .

دوه دیرشمه ماده :

دولت د طبیعت ، طبیعی شتمنیو د ساتنی اوله طبیعی زیرمو څخه د معقولی استفادی ، د ژوندانه د چاپیریال دښه کولو، داوبو اوهوا دککړیدو د مخنیوی او د ځارویو اوبوټو د نسل دساتنی او پایښت په مقصد لازم تدبیرونه نیسی او عملی کوی یی .

دریم فصل

داتباعو تابعیت ،اساسی حقوق، آزادی اوه‌کلفیتونه

دری دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت تابعیت د ټولو اتباعو د پاره برابر او یوشان دی.

دتابعیت ترلاسه‌کول اوله لاسه ورکول او د هغه نوری

مصادره ملکیت بدون حکم قانون و فیصله محکمه جایز نیست .

ماده سی ویکم:

در جمهوری افغانستان براساس قانون و عدالت اجتماعی معیار ها، اندازه و انواع مالیه و محصول تعین می گردد .

ماده سی ودوم :

دولت به منظورحفظ طبیعت، ثروتهای طبیعی و استفاده معقول از منابع طبیعی ، بهبود محیط زیست ، جلو گیری از آلوده گی آب و هوا، حفظ وابقای عالم حیوانات ونباتات تدابیر لازم اتخاذ وعملی می کند.

فصل سوم

تابعیت ،حقوق،آزادیهاومکلفیت های اساسی اتباع

ماده سی وسوم:

تابعیت جمهوری افغانستان برای تمام اتباع مساوی و یکسان است .

حصول واز دست دادن تابعیت وسایر مسایل مربوط

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

مربوطی مسالی د قانون سره سمی تنظیمیږی .

هر شخص چی دقانون سره سم د افغانستان دجمهوریت تابعیت لری ، افغان بلل کیږی.

خلور دیرشمه ماده :

دافغانستان د جمهوریت له اتباعو څخه هیڅوك پههیواد کی دننه او یا له هیوادهبهرته نه تبعیدیږی .

پنځه دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت له اتباعو څخه هیڅوك بهرنی دولت ته نه ورتسلیمول کیږی .

شپږ دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع له هیواده بهر د دولت ترحمایت لاندی دی.

دولت دهغوی لهقانونی حقوقو اوګټو څخه دفاع کوی ، په بهرکی دمیشته افغانانو اړیکی دهیواد سره ټینګوی او هیواد ته دهغوی دراستنیدو پهمقصد مرسته کوی.

اووه دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریت په هیواد کی د میشتو بهرنیو اتباعو اوبی تابعیته اشخاصو

آن توسط قانون تنظیم می گردد .

هر شخصیکه تابعیت جمهوری افغانستان راطبق قانون دارا باشد افغان نامیده میشود .

ماده سی و چهارم :

هیچ یك از اتباع جمهوری افغانستان در داخل و یا خارج کشور تبعید نمی شود .

ماده سی و پنجم :

هیچ یك از اتباع جمهوری افغانستان بدولت خارجی تسلیم داده نمیشود .

ماده سی و ششم :

اتباع جمهوری افغانستان در خارج کشور تحت حمایت دولت قرار دارند . دولت از حقوق ومنافع قانونی آنها دفاع کرده رابطه افغانهای مقیم خارج رابا کشور تحکیم می بخشد و به منظور باز گشت آنها بوطن مساعدت می کند .

ماده سی وهفتم :

جمهوری افغانستان حقوق و آزادی های اتباع خارجی و اشخاص بدون

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

حقوق او آزادي دقانون سره سم
تضمينوي ، هغوى مكلف دي
چى د افغانستان د جمهوريت
اساسي قانون او قوانين رعايت
كړي .

اته ديرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت
اتباع ، ښځه وي كه نــر
دمليت ، نژاد ، ژبى ، قبيلى،
دين، مذهب، سياسي عقيدى،
زده كړى ، شغل ، نســب،
ټولنيز دريځ، د اوسيــدو او
اقامت دځاى له تعلقاتو پر ته
دقانون په وړاندى برابر حقوق
او مكلفيتونه لري.

داتباعو د حقوقواومكلفيتو نو
په نسبت دهر ډول غيرقانوني
امتياز ټاكل اويا توپيرممنوع
دى .

نهه ديرشمه ماده :

ژوند د انسان طبيعي حــق
دى. هيڅوك له قانوني مجوزه
پرته لەدغه حقڅخه نه بې بر
خى كيږى .

څلوېښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوريت
كى دټولو مسلمانانو د پاره د
ديني او مذهبي مناسكو دتر
سره كولو آزادي تضمينيږى .

تابعيت مقيم افغا نستان را
طبق قانون تضمين مى كند .
آنها مكلف اند قا نون اساسى
وقوا نين جمهورى افغا نستان
را رعايت كنند .

ماده سى و هشتم:

اتباع جمهورى افغا نستان
اعم از زن و مرد بدون نظر
داشت تعلقات مليت، نژاد ،
لسان ، قبيله ، دين ، مذهب،
عقيده سياسى ، تحصيل،شغل
، نسب، دارايى،موقف اجتماـ
عى، محل سكو نت واقا مت
در برابر قانون داراى حقوق
ومكلفيت هاى مساوى مــى
باشند .

تعيين هر نوع امتياز غيــر
قانونى ويا تبعيض نسبت به
حقوق و مكلفيت هاى اتباع
ممنوع است .

ماده سى و نهم :

زنده‌گى حق طبيعى انسا ن
است هيچ كس بدون مجوز
قانونى ازين حق محروم نمى
گردد .

ماده چهلم :

در جمهورى افغا نستـــان
آزادى اجراى مناسك دينى و
مذهبى براى تمام مسلما نــان
تضمين مى گردد .

دنورو ادیانو پیروان دخپلو مذهبی مراسمو په ترسره کولو کی آزاد دی .

هیڅوك نه شی کولای چی د ملی ضد او وگړنیز ضد تبلیغاتو ، دښمنی د رامنځ ته کولو اودافغانستان دجمهوریت دگټو پرخلاف دنورو اعمالو د ارتکاب په مقصد له دین څخه ناوړه استفاده وکړی.

یو څلو یښتمه ماده :

آزادي دانسا ن طبیعي حق دی .دغه حق د نورولهآزادی **او له عا مه گټو پر ته چی دقانون په وسیله تنظیمیږ ی حدود نهلری .**

آزادی او انسا نی کرامت له تعرض څخه مصون دی **دولت دهغو در ناوی او ملا تړ کوی .**

دکمی برائت اصلی حا لت دی . تورن تر هغه و خته پوری چی د محکمی په قطعی حکم محکوم شوی نه و ی بی گناه **گڼل کیږی .**

هیڅ عمل جرم نهشی بلـل کیدلای مگر دقـانوندحکمونو سره سم .

هیڅوك نیول کـیدلای اود جرم په کولو تورن کیدلای نه

پیروان سایر ادیـان در اجرای مراسم مذهبی شا ن آزاد می باشند

هیچ شخص نمی توا ند به منظور تبلیغات ضد ملی وضد مردمـی ، ایجاد دشمنـیوار تکاب سایر اعمال خـلاف منافع جمهوری افغا نستـان از دین سو ء استفاده کند .

ماده چهل و یکم :

آزادی حق طبیعی انسا ن است این حق جـز آزادی **دیگران و منا فع عا مه کـه** توسط قانون تنظیم میگردد حدودی ندارد .

آزادی و کرامت انسا نی ازتعرض مصئون بوده دو لت آنرا احترام و حمایت میکنند .

برا ئت ذمه حالت اصلیست متهـم تا زما نیکه به حکـم قطعی محکمه محکوم نشـده بیگناه شنا خته می شود .

هیچ عملی رانمیتوا ن جرم شمرد ، مگر مطابق به احکام قانون .

هیچکس رانمیتوا نگرفتار

(c) ketabton.com: The Digital Library

شی مگر د قانون دحکمونـــو
سره سم .

هیخوك تو قیفیدای نه شی
مگر دواکمنی محکمی په استیذان
او د قانون دحکومونو سره سم.

هیخوك مجا زا ت کید لای
نه شی، مگردمحکمی په حکم د
قانون د حکمو نو سره سم او
دهغه جرم په تناسب چی کړی
یی دی .

جرم یو شخصی عمل د ی
او په کولو سره یی بل څوك
نه مجازات کیږی .

تورن حق لری چی په خپله
اویا دمدافع وکیل په واسطه
له ځانه دفا ع و کړی .

دوه څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت
کی له انسانی کرامت څخـــه
مخالفه جزا ، شکنجه اوتعذیب
جوازنه لری.

د اکراه او گواښ په وسیله
له تورن او یابل چـا څخه د
اقرار ، شهادت او یا خـــر
گندونی اخیستل منعه دی .

هغه خرگندونه یا شهادت
چی له تورن یا بـل چا څخـه
داکراه په وسیله واخیستـل
شی اعتبارنه لری .

ومتهم به ار تکاب جرم نمـود
مگر مطابق به احکام قانون .

هیچکس رانمیتوا ن توقیف
نمود ، مگ ربه استیذان از
محکمه با صلا حیت و مطا بق
به احکام قانو ن.

هیچکس را نمیتوان مجازات
نمود ، مگر به حکم محکمه
مطابق به احکام قا نـــو ن و
متناسب به جرمی که مر تکب
شده است .

جـرم امر شخصیست وبا
ازتکا ب آن شخص دیگر مجاـ
زات نمیشود .

متهم حق دارد شخصا ویا
توسط وکیل مدافع از خود
دفاع کند .

ماده چهل ودوم:

در جمهوری افغا نستـــان
جزای مخالف کرامت انسانی،
شکنجه و تعذیب جوازندارد.

گرفتن اقرار ، شهادت یا
اظهار از متهم یا شخص دیگر
بوسیله اکراه وتهدید ممنوع
است .

اظهار یاشهادتیکه از متهم
یاشخص دیگر به وسیله اکراه
گرفته شود اعتبار ندارد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

که چیری دعامه خدمتونو موظف، تورن یا بل څوك دشهادت ، څرگندونی او یا اقرار د اخیستلو په مقصد شکنجه کړی او یا دشکنجی په تعمیل امروکړی، د قانون سره سم مجازات کیږی.

دلوړو مقاماتو په امر باندی استناد ، مرتکب ته دقانون نه دمخالفو اعمالو له ارتکاب څخه برائت نه ورکوی .

دری څلویښتمه ماده :

دشخص پوروړ توب دهغه آزادی د سلبیدو موجب کیدلای نه شی .

دپور د تحصیل لاری او وسایل د قانون په واسطه تنظیمیږی .

څلور څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دکور مصوونیت تضمینیږی هیڅوك د دولت د استازی په شمول نه شی کولای چی داوسیدونکی له اجازی اوله هغو حالاتو او طرز څخه پرته چی په قانون کی تصریح شوی وی، دچاکورته ورننوزی او یا هغه وپلټی.

هر گاه موظف خدمات عامه متهم یا شخص دیگر را به منظور گرفتن شهادت،اظهار ویا اقرار شکنجه نماید ،یا به تعمیل شکنجه امر کند مطابق قانون مجازات می گردد .

استناد به امر مقامات مافوق مرتکب را از ارتکاب اعمال خلاف قانون برائت نمی دهد.

ماده چهل وسوم:

مدیون بودن شخص ، موجب سلب آزادی وی‌شده نمی تواند .

طرز ووسایل تحصیل‌دین، توسط قانون تنظیم میگردد.

ماده چهل وچهارم :

در جمهوری افغانستان مصوونیت مسکن تضمین میگردد .

هیچ شخص به شمول نماینده دولت بدون اجازه ساکن و به غیر از حالات و طرز یکه در قانون تصریح گردیده ، نمیتواند به مسکن شخص داخل شود و یا آنرا تفتیش کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

پنځه څلویښتمه ماده :

دافغانستان په جمهوریت

کې د لیکونو ، دتیلفوني او تیلگرافي مخابرو محرمیت تضمینیږي.

هیڅوک ددولت داستازي په شمول نه شي کولای چې دقانون له حکمه پرته دتیلفوني اوتیلگرافي مخابرو اولیکونو **پلټنه وکړي .**

شپږ څلویښتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع چې ددولتي ارگانونو تولنیزو سازمانونو او د چارو د مسوولینو له خوا د دندې د ترسره کولو په وخت کې په غیر قانوني توگه زیانمن کیږي ، دزیان د جبران حق لري. دزیان دجبران شرایط او څرنگوالی د قانون په واسطه تنظیمیږي .

اووه څلویښتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع حق لري چې د دولت په تولنیز ـ سیاسي ژوند او دچارو په اداره کې په مستقیمه توگه او یاد خپلو استازیو له لاری برخه واخلي.

اته څلویښتمه مده :

د افغانستان د جمهوریت

ماده چهل و پنجم :

در جمهوری ا فغا نستا ن محر میت مکا تیب ، مخا بره های تیلفونی و تیلگرافی تضمین **می‌گردد .**

هیچ شخص به شمول نما **ینده دو لت نمیتواند بدون** حکم قانون به تفتیش مخابره **های** تیلفونی ، تیلگرافی‌ومکاتیب اقدام ورزد .

ماده چهل‌و ششم :

اتباع جمهوری افغا نستان که از ار گانهای دولتی ،سازمانهای اجتماعی ومسوولین امور حین اجرای وظیفه بصورت غیر قا نو نی‌متضرر میگردند دارای حق جبران خساره می باشند . شرایط وطرز جبران خساره توسط قانون تنظیم می گردد .

ماده چهل و هفتم :

اتباع جمهوری افغانستان حق‌دارند در زندگی اجتماعی، سیاسی واداره امور دو لت بصورت مستقیم ویا از طریق نمایندگان خود شرکت‌نمایند.

ماده چهل‌و هشتم :

اتباع جمهوری افغانستان

اتباع دانتخابولو او انتخابیدلو حق لری. له دغه حق نه داستفادی شرایط اوطرزدقانون په واسطه تنظیمیږی.

نهه څلویښتمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع دفکر او بیان دآزادی حق لری.

اتباع کولای شی چی له دغه حق نه په ښکاره، شفاهی او لیکلی توگه دقانون سره سمه استفاده وکړی.

له خپریدو نه مخکی د مطبوعاتو سانسور جواز نه لری.

پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع دقانون سره سم دسوله ییزو غونډو ، تظاهراتو او اعتصاب حق لری.

یو پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع د انفرادی او ډله ییز شکایت ، انتقاد او غوښتنی حق لری.

دولتی ارگانونه ، ټولنیز سازمانونه اودچارو مسوولین موظف دی چی شکایتونه ، غوښتنی او انتقادونه په هغه موده کی چی قانون ټاکلی

دارای حق انتخاب کردن و انتخاب شدن می باشند. شرایط وطرز استفاده از ین حق توسط قانون تنظیم می گردد.

ماده چهل و نهم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آزادی فکرو بیان می باشند .

اتباع میتوانند از این حق بصورت علنی ، شفاهی وتحریری طبق قانون استفاده کنند .

سانسور مطبوعات قبل از نشر جواز ندارد .

ماده پنجاهم :

اتباع جمهوری افغانستان طبق قانون دارای حق اجتماعات ، تظاهرات مسالمت آمیز واعتصاب می باشند .

ماده پنجاه ویکم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق شکایت ، انتقاد پیشنهاد انفرادی وجمعی می باشند .

ارگانهای دولتی، سازمان های اجتماعی و مسوولین امور موظف اند به شکایات ،پیشنهادات وانتقادات در موعدیکه قانون تعیین کرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده وخیږی او لازم اجــراآت وکړی.

دانتقاد په خاطر تعقیــب ممنوع دی.

دوه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت اتباع دکار او د برابر کار په وړاندی دبرابر مزد دلاس ته وروړلو حق لری.

دولت د کار د عادلانــه او پرمختللـو قوانینو د وضـــع کولو اوتطبیق له لاری لـــه دغه حق څخه داتباعو داستفادی دپاره لازم شرایط برابروی .

دری پنځوسمه ماده :

داجباری کارتحمیل منعــه دی. دجنگ، طبیعی آفتونـــو په حالـت او پـــه نـــورو هغو حالاتو کی چی عامه ژوند او هوساینه تهدید کـــړی ، داجباری کار سرته رسول له دغه امر څخه مستثنی دی .

څلور پنځو سمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت اتباع د ټولنی داړتیا په پام کی نیولو سـره د تخصصـــی څانگی لـه مخـی د دولتـــی دندو دترلاسه کولو او دشغل دانتخاب حق لری.

رسیده گی نموده اجراآت‌لازم به عمل آور ند.

تعقیب بخاطر انتقادممنوع است .

ماده پنجاه ودوم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای‌حق کار ودر یافت مزد مساوی در مقابل کار مساوی می باشند .

دولت از طریق وضع و تطبیق قوانین عادلانه ومترقی کار شرایط لازم رابرای‌استفاده اتبــاع از یـن حق مساعـد می سازد .

ماده پنجاه وسوم :

تحمیل کار اجباری ممنوع است .

اجرای کار اجبـاری در حالت جنگ ، آفات طبیعـی، وسایر حالا تی که حیات و آسایشس عا مه را تهدیدکند ازین امر مستثنی میباشد .

ماده پنجاه وچهارم :

اتباع جمهوری افغا نستان بانظر داشت نیاز مندی‌جامعه مطابق رشته تخصصی دارای حق احراز وظایف دولتی و انتخاب شغل می باشند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

پنځه پنځو سمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت اتباع داستراحت حق لري .

دولت د کار د ساعتونو اوله مزدسره دنوبتي رخصتي تهاکل او درخصتيو ، جشنونو او اخترونو په ورځو کې د کار د شرايطو خرنګوالي تنظيموي او د استراحت ، دفرهنګي ، هنري موسسو دشبکو د پراختيا او د بدني روزني ، ورزش او سالمو تفريحاتو دپاره شرايطبرابروي.

شپږ پنځوسمه ماده :

دافغانستا ن جمهوريت اتباع په وړيا توګه دزده کړي حق لري .

دولت د بيسوا د ی لهمنځه وړلو، د متوازني ښوونی ا و روزني د تعميم، په مورنیژبی دزده کړي ، داجباري لومړنيو زده کړو د تامين ، د تخنيکي حرفوي او مسلکي عمو میزده کړو د تدريجي پرا ختيا اود ملي کادرونو د رو زني دپاره دلو ړو زده کړو د سيستم دودي په مقصد لازم تدبيرونه نيسي .

دافغانستا ن په جمهوريت

ماده پنجاه و پنجم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای حق استراحت میباشند دولت تعیین سا عات کار و رخصتي نوبتي با مزد و چگونگی شرایط کار را در روز های رخصتی ، جشن‌هاو اعیاد تنظیم کرده، شرایط استراحت، گسترش شبکه های موسسات فر هنگی ، هنری ، رشد تربیت بدنی ،ورزش وتفر یحات سالم را مسا عد می سازد .

ماده پنجاه وششم :

اتبا ع جمهوری افغا نستان دارای حق آموزش را یگان می با شند

دو لت به منظور امحای بیسوادی ، تعمیم تعلیم وتربیه متوازن ، آموزش به‌لسان ماد ر ی ، تا مین تعلـیما ت ابتدائی اجبار ی ،گستر ش تد ریجی تعلیما ت عمو مـی تخنیکی حر فو ی و مسلکی ورشد سیستم تحصیلا ت عالی جهت تربیه کادر های ملی، تدا بیرلا زم اتخاذ می کند .

در جمهو ر ی افغا نستا ن

(c) ketabton.com: The Digital Library

کی د خصوصی سکتور ا و بهرنیو اشخاصو لهخوادتعلیمی اوتحصیلی موسسو جوړول دقانون سره سم مجاز دی .

اووه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع د روغتیا او ټولنیزو تامیناتو حق لری .

دولت د ملی سراسری طبی خدمتونو د سیستم د هر اړخیزی او متوازنی پراختیا ، د روغتیایی مرکزونو او روغتونونو د پراختیا ، دطب د دکتورانو او طبی خدمتونو د کارمندانو دروزنی، دعمومی ناروغیو دمخنیوی ، دوړیا روغتیایی خدمتونو دپراختیا، دخصوصی طبی خدمتونودتنظیم او هڅونی او د زړو کسانو ، دجګړی او کار د معلولینو او دشهیدانو دپاتی کسانو د پاره د مادی تامیناتو د ښه کولو له لاری لازم تدبیرونه نیسی.

اته پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع دعلمی، تخنیکی او هنری فعالیتونو د آزادی حق لری .

دولت دعلم او د علمی

ایجاد مو سسا ت تعلیمی و تحصیلی تو سط سکتور خصو صی واشخا ص خارجی طبق قا نو ن مجا ز است .

ماده پنجاه و هفتم :

اتباع جمهوری افغا نستا ن دارای حق صحت و تا مینات اجتماعی می باشند . دو لت از طر یق توسعه همه جا نبه و متوازن سیستم خد مات طبی سراسری ملی ، توسعه شفا خانه ها ، مرا کز صحی پرورش دوکتوران طب وکار مندان خد مات طبی، جلو گیری از امراض همگانی ، توسعه خد مات صحی رایگان. تنظیم و تشویق خدمات‌طبی خصو صی ، بهبود تأ مینات مادی برای کهن‌سالان، معلو- لین جنگ وکار وباز مانده گان شهداء تدابیر لازم اتخاذ می نماید .

ماده پنجاه و هشتم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آزادی فعالیت های علمی ، تخنیکی و هنری میبا شند.

دولت پیشر فت منظم‌علم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کادرونو د روزنی منظم پرمختگ تامینوی ، د مولفانو او مخترعانو حقوق ساتی ، په ټولو برخو کی د علمی څیړنو هڅونه او ملاتړ کوی اود علمی څیړنو له نتایجو څخه اغیزمنه‌استفاده تعمیموی.

نهه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع په هیواد کی‌د مسافرت او داوسیدنی او اقامت د ځای د آزاد انتخاب حق لری .

دولت کولای شی چی د عامه امنیت او نظم دساتنی ، د ناروغیو د خپریدو د مخنیوی او د اشخاصو د حقوقو او آزادیو د ساتنی په مقصد د هیواد په ځینو سیمو کی مسافرت، اوسیدنه او اقامت په موقتی توگه منعه کړی .

شپیتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع حق لری چی د قانون سره سم له هیواد څخه بهر ته مسافرت وکړی ا و وطن ته راستانه شی .

وتربیه کادر های علمی را تامین ،حقوق مولفان و مخترعان راحفظ و تحقیقات علمی رادر تمام عرصه هاتشویق وحمایه کرده ، استفاده‌موثر از نتایج تحقیقات‌علمی راتعمیم می بخشد .

ماده پنجاه ونهم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای حق مسافرت‌وانتخاب آزاد محل سکو نت واقا مت در کشور می باشند .

دولت میتواند بمنظور حفظ امنیت ونظم عامه، جلو گیری ازشیوع امراض ، حفظ حقوق وآزادی های اشخاص ، مسافرت ، سکو نت ویا اقامت‌رادر بعضی مناطق کشور موقتاً ممنوع قرار دهد.

ماده شصتم :

اتباع جمهوری افغانستان حق دارند طبق قانون بخارج کشور مسافرت وبوطن عودت کنند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

يو شپيتمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت هر تبعه مكلف دي چې د افغانستان د جمهوريت اساسي قانون او قوانين رعايت كړي .

دقانون له حكمونو څخه بې خبري عذرنه ګڼل كيږي .

دوه شپيتمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت اتباع او بهرني وګړي مكلف دي چې دولت ته د قانون سره سمه ماليه او محصول وركړي .

درې شپيتمه ماده :

له هيواد خپلواكې ، ملي حاكميت او د هيوادله زمكني بشپړ تيا څخه دفاع د افغانستان د جمهوريت د اتباعو له وياړه ډك مكلفيت دى .

په وسله وال پوځ كې دخدمت شرايط د قانون د حكمونو سره سم تنظيميږي .

څلور شپيتمه ماده :

دولت داتباعو له اساسي حقوقو او آزاديو څخه د استفادي او د مكلفيتونو د تر سره كولو د پاره لازم شرايط برابروي .

هيڅوك حق نه لري چې په

ماده شصت ويكم:

هر تبعه‌جمهوری افغانستان مكلف است قانون اساسی و و قوانين جمهوری افغانستان را رعايت كند.

بی خبری از احكام قانو ن عذرپنداشته نميشود .

ماده، شصت ودوم :

اتباع جمهوری افغانستان واشخاص خارجی مكلف اندبه دولت طبق قا نون ما ليه‌و محصول بپر دازند .

ماده شصت وسوم :

دفاع از وطن ، استقلال، حاكميت ملی و تما ميت‌ارضی كشور مكلفيت پر افتخاراتباع جمهوری افغا نستان ميباشد.

شرايط خد مت در قوا ی مسلح مطابق به احكام قانون تنظيم ميگردد .

ماده شصت‌و چهارم :

دولت شرايط لازم را برای استفاده از حقوق و آزادی‌های اساسی وانجام مكلفيت های اتباع فراهم ميسازد .

هيچ‌كس حق ندارد از

(c) ketabton.com: The Digital Library

قانون کی له مندرجو حقوقو او آزادیو څخه دعامه ګټـــو برخلاف اودنوروواتباعو دحقوقو او آزادیو په زیان استفـــاده وکړی .

څلورم فصل

لویه جرګه

پنځه شپیتمه ماده :

لویه جرګه دملی او تاریخی دودونو له مخی ، د افغانستان دخلکو دارادی تر ټولو لویه ښکارندویه ده.

شپږ شپیتمه ماده :

لویه جرګه له دغه کسانـــو څخه جوړه ده :

۱ ـ جمهـــور رئیس او د جمهور رئیس مرستیا لا ن ،

۲ ـ د ملی شورا غړی

۳ ـ صدراعظم ، د صدراعظم مرستیالان او د وزیرانودشورا غړی .

٤ ـ قاضی القضات او د قاضی القضات مرستیا لان .

٥ ـ لوی څارنوال .

٦ ـ داساسی قانون دشورا رئیس .

۷ ـ دو لایتونو دشورو اګانو رئیسان .

۸ ـ له هرو لایت څخه په ولسی جر ګه کی د هغـــو

حقوق و آزادی های مندرج در قانون علیه منافع عا مـــه وبه ضرر حقوق و آزادی های سایر اتباع استفا ده نماید .

فصل چهارم

لویه جرگه

ماده شصت وپنجم :

لویه جرگه مطابق به سنن ملی وتاریخی عالیترین مظهر اراده مردم افغا نستان می باشد.

ماده شصت وششم :

لویه جرگه متشکل است از:

۱ـ رئیس جمهور ومعاونان رئیس جمهور

۲ـ اعضای شورای ملی .

۳ـ صدراعظم ، معا ونـان **صدر اعظم واعضای شـــورای وزیران ،**

٤ـ قاضی القضات ومعاونان قاضی القضات،

٥ـ لوی خارنوال ،

٦ـ رئیس شورای قا نـون اساسی،

۷ـ روسای شورا های ولا- **یات،**

۸ـ از هر ولایت بتعـــداد وکلای آنها در ولسی جر گه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دو کیلانو په شمیر ، د خلکو
په انتخاب د عمومی، برابری،
آزادی ، سری او مستقیمې
رایې اخیستنې له لارې .

۹ ـ دسیاسی ، علمـــی ، فرهنگی ،ټولنیزو او روحانی شخصیتونو له جملې څخــه حداکثر پنځوس تنه چــې د جمهور رئیس په واسطه ټاکل کیږی .

اووه شپیتمه ماده :

لویه جرگه دغه واکونــــه لری :

۱ـ د اساسی قانون تصویب او تعدیل .

۲ـ دجمهور رئیس انتخاب او د دغه داستعفا منل .

۳ـ د جگړې او متارکې لــه اعلان سره موافقت .

۴ـ دهغو خورا مهمو مسالو په باره کې د تصمیم نیــو ل چې د هیواد په بر خلیــــک پورې اړه لری .

اته شپیتمه ماده :

له هغو حالاتو پرته چې په دغــه اساسی قانـون کـــې بل ډول اټکـــل شوی وی ، لویه جرگه د جمهور رئیس په واسطه رابلل کیږی، پرانیستل

به انتخاب مردم ، از طریق را یگیری عمومی ، مساوی، آزاد، **سری ومستقیم**

۹ـحد اکثر پنجاه نفر از جمله شخصیت های سیا سی علمی فر هنگی ،اجتما عـــی ورو حانی که تو سط رئیس جمهور تعیین میشو ند.

ماده شصت و هفتم :

لویه جر گه دارای صلاحیت های ذیل میباشد :

۱ـ تصویب وتعدیل قانون اساسی ،

۲ـ انتخاب وقبول استعفای رئیس جمهور ،

۳ـ موافقت به اعـــلا ن جنگ ومتار که .

۴ـ اتخاذ تصمیم در مورد مهمترین مسا یلیکه به سر ـ نوشت کشور ار تباط می گیرد .

ماده شصت و هشتم :

به‌استثنای حالا تیکه درین قانون اساسی طور دیگـــــر پیشبینی شده باشد لویـــه جرگه توسط رئیسس جمهـور

(c) ketabton.com: The Digital Library

کیږی او د هغی غونډی د جمهور رئیس او یابل هغه چا تر ریاست لاندی چی جمهور رئیس یی دخپل نایب په توګه وټاکی ، جوړیږی .

دلویی جرګی نصاب د هغی دټولو غړیو ددوو ثلثو په حضور بشپړیږی .

دلویی جرګی تصمیمونه د هغی د ټولو غړیو د رایو په اکثریت نیول کیږی .

نهه شپیتمه ماده :

د ولسی جرګی د ړنګیدو په حالت کی د هغی غړی د نوی ولسی جرګی تر انتخابه پوری خپل غړیتوب د لویی جرګی دغړیو په توګه ساتی.

اویایمه ماده :

دلویی جرګی انتخابات د قانون او کړنلاره یی په خپله دلویی جرګی په واسطه تنظیمیږی .

پنځم فصل

جمهور رئیس

یواویایمه ماده :

جمهور رئیس د دولت مشر دی، خپل واکونه په

دعوت، افتتاح وجلسات آن تحت ریاست او یا شخص دیگری که رئیس جمهور بحیث نایب خود تعیین کند دایر می شود .

نصاب لویه جرگه با حضور دو ثلث مجموع اعضای آن تکمیل می گردد .

تصامیم لویه جرگه به اکثریت آرای مجموع اعضای آن اتخاذ می گردد .

ماده شصت ونهم :

در حالت انحلال ولسی جرگه، اعضای آن الی انتخاب ولسی جرگه جدید عضویت خودرا به حیث اعضای لویه جرگه حفظ مینمایند .

ماده هفتادم :

انتخابات لویه جرگه توسط قانون وطرز العمل آن توسط خود لویه جرگه تنظیم می گردد .

فصل پنجم

رئیس جمهور

ماده هفتادویکم :

رئیس جمهور در راس دولت قرار داشته صلاحیت های خود را درعرصه های تقنینیه ، اجرائیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقنینیه اجرائیه او قضا ئیه برخو کی ددغه اساسی قانو ن او د افغا نستان د جمهوریت د قوانینو له حکمونو ســـره سم تعمیلوی.

دوه اویایمه ماده :

جمهور رئیس د لویی جرگی دغړیو د رایو په اکثریـــت اوو کلونو د مودی د پـــاره انتخابیږی .

یو شخص نه شی کیدلای له دوو ځلونه زیات د جمهور رئیس په توگه انتخاب شی .

جمهور رئیس لویی جرگی ته مسوول اوپه راپور ورکولو مکلف دی .

د نـــوی جمهور رئیس د انتخاب په مقصد لویه جرگه دجمهور رئیس دواك د دوری له پای ته رسیدو ځخه مخکی د دیرشو ورځو په موده کـــی رابلل کیږی .

دری اویایمه ماده :

د افغا نستان دجمهوریت هـــر مسلمـــا ن تبعـــه چــــی د ځلو یښت کلنی عمریی بشپړ کړی وی ، په ځپله اوهمسریی له افغان مور او پلار ځخـــه زیږیدلی اوله مدنی اوسیاسی حقوقو ځخـــه برخمـــن وی ،

وقضا ئیه مطابق احکام این قانون اساسی و قوا نیـــن جمهوری افغا نستان تعمیل می کند .

ماده هفتادو دوم :

رئیس جمهور به اکثریت آرای اعضای لویه جرگه برای مدت‌هفت سال‌انتخاب میشود.

یك شخص نمیتواند بیشس از دو بار به حیث رئیســـس جمهور انتخاب گردد .

رئیس جمهور نزد لویه‌جر-گه مسوول و مکلف به ارائه گزارشس می باشد .

بمنظور انتخاب رئیســـس جمهور جدید لویه جرگه‌طی مدت سی روز قبل از ختم دوره صلاحیت رئیس‌جمهور دعوت می گردد .

ماده هفتاد و سوم :

هر تبعه مسلمان جمهوری افغانستان که سن (٤٠) سا-لگی را تکمیل کرده خود و همسروی از والدین افغان متولد واز حقوق مدنی وسیا سی بر خور دار باشد بحیث

د جمهور رئیس په توگــــه
انتخابیدلای شی .

څلور اویایمه ماده :

جمهور رئیس په لویه جرگه
کی له انتخابیدلو وروسته په
لاندی ډول لوړه کوی :

((دلوی خدای پـه نا مـه
لوړه کوم چی داسلام دسپیڅلی
دین داساسونو حمایـت ، د
اساسی قانون رعایت او د هغه
دتطبیق څارنه او د افغانستان
د خپلواکی ، ملی حاکمیت او
ځمکنی بشپړتیا ساتنــــه
وکړم ، د اتباعــو اساســی
حقوق او آزادی وساتـــم او
خپلی ټولی هلی ځلی دټولنیز
عدالـت ، د خلکـو د نیکمرغی
، دسولـی د ټینگښــت او د
هیواد د پرمختگ دتامین پــه
خاطر په کار واچوم)) .

پنځه اویایمه ماده :

جمهور رئیس ددغه اساسی
قانون پرنورو مندرجو واکونو
برسیره دغه واکونه لری :

۱ـ دوسله وال ځواکونو لوړ
قیادت .

۲ـ د قوانینو او د ملـی
شورا د مصوبو توشیح ،

۳ـ د حکومت د جمهوریه لوی

رئیس جمهور انتخاب شده
میتواند .

مادهٔ هفتاد و چهارم :

رئیس جمهور بعد ازانتخاب
در لویه جرگه حلف آتی را
بجا می آورد :

«بنام خداوند بزرگ
سوگند یاد می کنم کــــه
اساسات دین مقدس اسلام
را حمایت ، قانون اساسی
را رعایت واز تطبیق آن موا-
ظبت نموده از استقلال، حا-
کمیت ملی و تمامیت ارضی
افغانستان حراست کنم .
حقوق وآزادیهای اساســی
اتباع را حفاظت نمایم وتمام
مساعی خود را بخاطر تامین
عدالت اجتماعی ،سعادت مردم،
تحکیم صلح وترقی کشور به
کار برم.»

مادهٔ هفتاد وپنجم :

رئیس جمهور علاوه بــر
سایر صلاحیتهای مندرج این
قانون اساسی ، دارای صـلا
حیت های آتی میباشد :

۱ـ قیادت اعلی قوای مسلح
۲ـ توشیح قوانین ومصو-
بات شورای ملی .
۳ـ تعیین صدر اعظم

شپاره د هر شی [illegible] تاکل .

٤ـ دو لسی جرگی [illegible] دباور د رایی له لاسته راوړلو وروسته دصدراعظم، د صدر اعظم دمرستیالانو او دوزیرانو تقرر منظوري او د هغوی داستعفا منل .

٥ـ د لزوم په وخت کی دوزیرانو د شورا د غونډو تدویر او مشری .

٦ ـ د قاضیانو د انفکاک منظوري او د قانون سره سم دقاضیانو، دلوړ رتبه کارمندانو او افسرانو د تقرر ترفیع او تقاعد منظوري ،

٧ـ د سیاسی ، ټولنیزو او اقتصادی سترو مسائلو په باب د عمومی نظر غوښتنی یا عامه رایی ته د مراجعی (ریفراندم) په باره کی تصمیم نیول.

٨ ـ د مجازاتو بخښل او کمول .

٩ـ په نورو هیوادونو او بین المللی سازمانونو کی دافغانستان جمهوریت د ديپلوماتیکو نمایندگیو د رئیسانو ټاکل .

رئاست به تشکیل حکومت.

٤ـ منظوری تقرر صدراعظم، **معاو نان صدر اعظم و وز راء بعـــد از کسـب رای اعتماد ا ز جـــانـب ولسی جرگه ،وقبول استعفای آنان،**

٥ـتدویر وریا ست جلسات شورای وزیران عندا للزوم .

٦ـ منظوری انفکاك قضات ومنظوری تقرر، ترفیع وتقاعد قضات ، کارمندان و افسران عالیرتبه ، طبق قانون ،

٧ـاتخاذ تصمیم در مـورد تدویر نظر خوا هی عمو می یامراجعه به آرای عا مــه (ریفراندم) راجع بهمسایل عمده سیا سی ،اجتما عـی واقتصادی

٨ـ عفو و تخفیف مجا زات.

٩ـتعیین رو سای نما ینده گیهای دیپلو ما تیك جمهوری افغا نستان در کشور هـای دیگر وساز مانهای بین المللی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

۱۰ــ دافغانستان پهجمهوریت کی د نورو هیوادونـــو دډیپلو ماتیکو نما یند گیو د درئیسانو دباور لیکونو منل.

۱۱ ــ داضطرار د حالت ، د عمومی او قسمی سفربری اعلام او پای‌ته رسول یی.

۱۲ــ دلویی جرگی‌په موافقه دجگړی او متارکی اعلام .

۱۳ ــ دقانـو ن سره‌سمد پیسو دخپرولو اجازه اوپولـی ریفورم .

۱٤ ــ دقانون سره ســـم دتابعیت او پناه ورکړه.

۱۵ــ دقانون سره ســـم دنښا نونو، مډا لونواوافتخاری لقبونو ور کړه.

۱٦ــ دافغا نستان جمهوریت دملی سرود منظوری .

۱۷ ــد هغو قوانینو اونورو تقنینی اسنادو لغوه کو لچی داساسی قانون سره د هغونه سمون داساسی قانو ن‌دشورا له خوا تثبیت شوی وی .

۱۸ ــ د جمهوری ریاست‌د اداری دستگاه جوړول .

۱۹ ــ دقانو ن سره ســـم دنورو واکونو عملی کول .

۱۰ــقبول اعتماد نامه های رو سای نما ینده‌گیهای‌دیپلوـ ماتیك کشور های د یـــگـر **درجمهوری افغا نستان.**

۱۱ــاعلام حالت اضطرار، سفربری‌عمومی وقسمی‌وخاتمه دادن به آنها،

۱۲ــ اعلام جنگ ومتارکه به موافقه لویه جرگه .

۱۳ــاجازه نشر پول ور یفورم پو لی طبق قانون ،

۱٤ــ اعطای تا بعیت‌وپناهنده **گی طبق قانون،**

۱۵ــ اعطای‌نشانها ،مدالها **والقاب افتخاری طبق قا نون**

۱٦ــمنظوری سرود ملـی جمهوری افغا نستان ،

۱۷ ــ الغای قوانین وسایر اسناد تقنینی که عدم مطابقت **آنها با قا نون‌اسا سی توسط شورای قانون اساسی تثبیت شده باشد،**

۱۸ــایجاد دستگـاه اداری ریا ست جمهوری،

۱۹ــ اعمال سایر صلاحیت **ها طبق قانون،**

(c) ketabton.com: The Digital Library

جمهور رئيس کولای شي چې خپل ځيني قانوني واکونه د جمهور رئيس مرستيالانو ته وروسپاري .

شپږاويايمه ماده :

جمهور رئيس د صعب العلاجي او اوږدې ناروغۍ او يا استعفا له حالاتو پرته دواك ددوري ترپايه خپلو دندو ته دوام ورکوي. په ټولو هغو حالاتو کې چې جمهور رئيس ونه شي کړای خپلې دندې سرته ورسوي د غه دندې د جمهور رئيس دلومړي مرستيال له خوا ترسره کيږي .

جمهور رئيس په دايمي توگه دکار دوړتيا له لاسه ورکولو، مړينې او يا استعفا په صورت کې لويه جرگه د هغه دلومړي مرستيال په واسطه د نوي جمهور رئيس د انتخاب په مقصد ديوې مياشتې دمودې په ترڅ کې رابلل کيږي.

د استعفاء په حالت کې جمهور رئيس خپله استعفا په مستقيمه توگه لويې جرگې ته وړاندې کوي.

رئيس جمهور ميتواند **برخي از صلا حيتهای قانونی خود** را به معاونان رئيس جمهور **تفويض نما يد.**

ماده هفتاد و ششم :

رئيس جمهور بجز از حالات بيماری صعب العلاج ودوام دار و يا استعفا ء الی ختم دوره صلا حيت به وظايف خود دوام ميد هد . درتمام حا لاتيکه رئيس جمهورنتواند و ظا يف خود را ايفا نمايد اين وظايف از طرف معاو ن اول رئيس جمهور اجراء مي‌شود .

در صورت ازدست داد ن دايمی قابليت کار، مرگ و يا استعفای رئيس جمهور ، لويه جر گه توسط معاون اول او به منظور انتخاب رئيس جمهور جديد طی مدت يك ماه دعوت می شود .

در حالت استعفا ء، رئيس جمهور استعفای خـود را مستقيماً به لو يه جر گه ارائه می کند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم فصل
ملی شورا

اووه اویایمه ماده :

ملی شورا (پار لما ن)د افغانستا ن جمهوریت تر ټولو لوړ تقنینی ارگان دی .

اته اویایمه ماده :

ملی شورا دولسی جرگی اوسناله دوو مجلسونو څخه جوړه ده.

نهه اویا یمه ماده :

په ولسی جرگه کی د خلکو وکیلان د عمو می ، برابری ، آزا د ی، سری او مستقیمی رایی اخیستنی لـه لاری دیوی پنځه کلنی تقنینیه دوری‌دپاره د قانون سره سم انتخابیږی.

دسنا د مجلس غـــــړی (سناتوران) په لاندی تو گـه انتخاب او ټاکل کیږی :

۱ـ له هرو لایت څخه دوه تنه د پنځو کلونو د پاره‌دخلکو په‌انتخاب دعمومی بـرابـری، آزادی، سری‌او مستقیمی‌رایی اخیستنی له لاری .

۲ـ د هرو لایت دشورا د غړیو له جملی څخه دوه تنه ددریو کلونو دپاره د مربوطی شورا په انتخاب.

فصل ششم
شورای ملی

ماده هفتاد وهفتم:

شورای‌ملی (پارلمان) **عالیترین ارگان تقنینی جمهـــوری** افغانستان میباشد .

ماده هفتادو هشتم :

شورای ملی متشکل ازدو مجلس ولسی جرگه وسنـــا می باشد .

ماده هفتادو نهم :

وکلای مردم در ولسی‌جرگه از طریق را یگیری عمو مـی، **مساوی ، آزاد سری ومستقیم برای یك دوره تقنینیه پنـــج** ساله، طبق قانون انتخـا ب میشوند .

اعضا ی مجلس سنا(سناتوران) به ترتیب‌ذیل انتخاب وتعیین میشوند:

۱ـاز هر ولایت دو نفـر برای مدت پنج‌سال به انتخاب مردم، از طریق رایگیری‌عمومی ،مساوی، آزاد،سری‌ومستقیم،

۲ـاز جمله اعضای شورای هر ولایت دونفربرای‌مد ت‌سه سال به انتخاب‌شورای مربوط

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

۳ – پاتی دریمه برخه‌دملی فرهنگی شخصیتونو د خبیرو، پوهو او باوری افرادو له‌جملی څخه د څلورو کلونو د پاره‌د جمهور رئیس له خوا‌تــــا کل کیږی .

اتیایمه ماده:

د ملی شورا د غړیو شمیر، شرایط ، د انتخاب او انتصاب **طرز** د قـــانـــون سره سم تنظیمیږی .

یو اتیایمه ماده :

ملی شورا ددغه اساســـی قانون پرنورو مندرجو واکونو **برسیره** دغه واکونه لری:

۱– د قوانینو او تقنینـــی فرمانونو تصویب، تعدیل اولغوه **کول** او جمهور رئیس ته یی دتوشیح په غر ض وړانــــدی **کول** .

۲ – دقوانینو تفسیر .

۳– ددوه اړخیزو تړو نونو دعقد او فسخ **کولو تصویب** اود بین‌المللی تړو **نونو سره** دیوځای‌کیدو او **ورڅخه** دوتلو تصویب ،

٤– داقتصادی –ټولنیـــزی پرمختیا دپلا نونو تصویب اود **هغو** دترسره کولو پــه‌باب **دحکو مت** دراپور تائید .

۳– یك ثلث با قیمانده از جمله شخصیت های ملی،فر– هنگی ، افراد خبیر، دانشمند وبا اعتبار ،برای مدت چهار سال ،به تعیین‌رئیس جمهور،

ماده هشتادم:

تعداد،شرایط طرز انتخاب وانتصاب اعضای شورای ملی مطابق قانون تنظیم می گردد.

ماده هشتاد و یکم :

شورای ملی، علاوه برسایر **صلا حیتها ی مندر ج ا یـــن قانون اسا سی ، دارای صلا حیتهای ذیل میبا شد :**

۱ – تصو یب ، تعد یل و لغو قوانین و فرا مین تقنینی واتقدیم آنها به‌رئیس جمهور **جهت تو شیح .**

۲ – تفسیر قوانین .

۳– تصویب عقد و فســـخ معا هدات دو جانبه و تصویب الحاق به معا هدات بین‌المللی وانفصال از آنها ،

٤ – تصو یب پلان هـــای انکشاف اقتصا دی –اجتماعی **وتا ئید گزارش حکو مت د ر** مورد اجرای آنها ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵ـ ددولتي بودجې تصويب او دهغې داجرا په باب دراپور څېړنه .

٦ـ داداري واحدونوجوړول او تعديل يې .

٧ـ دوزارتونو جوړول او لغوه کول ،

٨ـ د جمهور رئيس د وزېرانو او غوښتنې له مخې د جمهور رئيس د مرستيالانو د ټاکلو او عزل په باب دتصميم نيول.

٩ـ دو لت ته د پور دا خيستلو اجازه او دانحصار دورکړې په شمول په ملي اقتصاد کې داساسي اهميت لرونکي امتياز ورکړه .

١٠ـ دقانون سره سم د نښانونو ، مډالونو اوافتخاري لقبونو وضع کول ،

١١ـ له نورو دولتونو او بين المللي سازمانونو سره داړيکو دټينګولو تائيد .

١٢ ـ داستجواب په غونډه کې د حکومت په واک کې د شاملو اجراآتو په باب د صدراعظم او د حکومت دغړيو دځواب اوريدل .

۵ ـ تصويب بودجه دولتي وبررسي گزارش در مورد اجراي آن .

٦ ـ ايجادواحدهاي اداري و تعديل آنها .

٧ـ تاسيس ولغو وزارتها.

٨ـ اتخاذ تصميم در مورد تعيين وعزل معاونان رئيس جمهور به اساس معرفي ومطالبه رئيس جمهور .

٩ ـ اجازه اخذ قرضه به دولت واعطاي امتياز داراي اهميت **اساسي در اقتصادملي به شمول اعطاي انحصار .**

١٠ ـ وضع نشانها ، مدالها والقاب افتخاري، طبق **قانون .**

١١ ـ تائيد بر قراري روابط با دول ديگر و سازمان **هاي بين المللي .**

١٢ـ استماع جواب صدراعظم **واعضاي حکومت در** مورد اجراآت شامل صلاحيت **حکومت در جلسه استجواب .**

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه اتيايمه ماده :

ولسي جرگه دغه اختصاصي واكونه لري :

۱- دوزيرانو شورا او يا د هغي يوه غړي ته دباوردرايي دوركړي او يا د باور د سلب په باب دتصميم نيول .

۲- دولسي جرگي او سناتر مينځ دنظر د اختلاف په‌صورت كي داقتصادي - تو لنيزي پرمختيا دپلانونو او د دولتي بودجي دطرحي‌په‌باب دوروستي پريكړي كول .

دري اتيا يمه ماده :

دملي شورا هر مجلس په لومړني اجلاس كي د خپلو غړ يو له مينځه د وثيقو د څيړ لو د پاره يو كميسيون انتخابوي . د غه كميسيون مربو ط مجلس ته‌د څيړني د نتيجو راپور وركوي.

څلور اتيايمه ماده :

ولسي جرگه دخپلو غړيو له جملي‌څخه دټولي تقنينيه دوري دپاره په لومړني اجلاس كي درئيس ، ددوومرستيالانو او دوو منشيانو په تركيب اداري هيات انتخابوي .

ماده هشتا دو دوم :

ولسي جر گه دارای صلا حيت های اختصاصی ذيل ميبا شد :

۱-اتخاذ تصميم در مورد اعطای رای اعتماد وياسلب اعتماد از شورای وزيران ويا يكی از اعضای آن.

۲- اتخاذ فيصله نهايی‌راجع به طرح پلانهای انكشاف اقتصادی اجتماعی وبود جه دولتی درصورت اختلاف نظر بين ولسی جر گه وسنا .

ماده هشتادو سوم:

هر مجلس شورای ملی در او لين اجلاس ، كميسيو نی را از بين اعضای خود جهت بررسی وثايق ، انتخاب ميكند اين كميسيو ن نتا يج بررسی **را به مجلس مر بوط گزارش ميد هد .**

ماده هشتادو چهارم :

ولسی جر گه از جملـــه اعضای خود برای تمام دور ه تقنينيه در اولين اجلاس ، هيئت اداری **رابه تركيب** رئيس ، دومعاون ودو منشی انتخاب می كند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

سنا د خپلو غړیو څخه د پنځوګلونو دپاره درئیس اودیوه کال دپاره ددوو مرستیالانو او دوو منشیانو په ترکیب اداری هیئت انتخابوی.

دملی شورا د مجلسونو رئیسان د مربوطو غونډو لارښوونه او د نظم تامین په غاړه لری . درئیسانو په غیاب کی یوتن مرستیال د هغوی دندی سرته رسوی .

پنځه اتیایمه ماده :

دملی شورا عادی اجلاس په‌کال کی دوه ځله د سنبلی دمیاشتی په لومړی اووه نی او دحوت دمیاشتی په لومړی اووه نی کی جوړیږی .

دملی شورا د هر عادی اجلاس موده دری میاشتی ده.

که چیری دملی شورا په اجلاس کی کلنی بودجه اویا پرمختیایی پلان مطرح وی د ملی شورا د اجلاس موده دهغو له تصویب څخه پخوا پای ته رسیدلای نه شی .

که چیری بودجه د مالی کال له پیل څخه پخوا تصویب نه شی، د تیرکال بودجه دنوی

سنا از جمله اعضای خود، هیئت اداری را به ترکیب رئیس برای مدت پنج سال، ، دو معاون ودومنشی رابرای مدت یکسال‌انتخاب می کند .

روسای مجالس شورای ملی،رهبری وتامین نظم‌جلسات مربوط رابه عهده دارند.در غیاب روسا وظایف آنها را یکی از معاونین انجام می‌دهد.

ماده هشتا دو پنجم :

اجلاس عادی شورای ملی سالانه دو بار در هفته اول ماه سنبله و هفته او ل ماه حوت دایر می شود .

مدت هر اجلاس عادی شورای ملی سه ماه می‌باشد. در صو رتیکه در اجلاس شورای ملی بودجه سالا نه یا پلان انکشافی مطرح باشد مدت اجلاس شورای ملی‌قبل از تصویب آن خاتمه یافته نمی تواند .

هر گاه تصویب بودجه‌قبل از شروع سال مالی صورت نگیرد ، بودجه سال گذشته

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال دبودجی د تصویب تروختته پوری تطبیقیږی .

دملی شورا فوق العاده اجلاس دجمهوررئیس دتصمیم، دمجلسونو د هریوه رئیس د غوښتنی او یا د هر یوه مجلس د غړیو د پنځمی برخی د غوښتنی له مخی جوړیدلای شی .

شپږ اتیایمه ماده :

دملی شورا مجلسونه په ځانگړی یا گډه توگه غونډی کوی .

دملی شورا دمجلسونو د گډو غونډولاربښوونه پهوارسره دهغو درئیسانو لهخوا کیږی.

دملی شورا اجلاس دجمهور رئیس له خوا پرانیستل کیږی اوپای ته رسول کیږی .

دملی شورا دتقنینیه دوری لومړنی اجلاس د جمهور رئیس په وسیله د ولسی جرگی د انتخاباتو له پای ته رسیدو وروسته د دیرشو ورځو د مودی په ترڅ کی رابلل کیږی .

اووه اتیایمه ماده :

دملی شورا د هر مجلس نصاب د هغه دغړیو ددوودریو

تازمان تصویب بودجه سال جدید تطبیق می شود .

اجلاس فوق‌العاده شور ـ ای ملی بر اساس تصمیم رئیس‌جمهور، مطالبه رئیس هریك از مجالس ویا تقاضای یك خمس اعضای هر مجلس دایر شده می تواند .

ماده هشتاد و ششم :

مجالس شورای ملی به صورت جدا گانه یا مشترك تشکیل جلسه میدهد.

جلسات مشترك مجالس شورای ملی، از طرف روسای آن بالنو به رهبری میشود.

افتتاح و اختتام اجلاس شورای ملی توسط رئیس جمهور صورت میگیرد .

اولین اجلاس دوره تقنینیه شورای ملی بوسیله رئیس جمهور طی مدت سی روز بعد از ختم انتخابات ولسی جرگه دعوت می شود .

ماده هشتاد و هفتم :

نصاب هر مجلس شورای ملی با حضور دو ثلث اعضای

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمونږ ملي جرګه

برخو په حضور بشپړیږی .
دهر مجلس تصمیم د هغـه دټولو غړیو درایوپه اکثریـت نیول کیږی .

اته اتیایمه ماده :

د ملی شورا د مجلسونـــو جلا او ګډی غونـــډی علنـی دی ، مګر دا چی مجلس د هغو دسری والی په باب تصمیـم ونیسی .
ددواړو مجلسونو دبحثونو جریان ثبتیږی .

نهه اتیایمه ماده :

د ملی شورا هر مجلس له خپلو غړیو څخه د هر مجلس په واك کی ددننه مسالـــو دلومړنی څیړنی او چمتوکولو په مقصد دایمی کمیسیو نونه انتخابوی .

نوی یمه ماده :

دملی شورا هر مجلس واك لری چی د لزوم په صـــورت کی د څیړنـــی او پلټنـــی کمیسیونونه او نور موقتـــی کمیسیونونه جوړ کړی .

د څیـــړنی او پلټنـــی د کمیسیونونو د نـــــد ی او کړنلاره د ملی شورا د هریوه مجلس له خوا تنظیمیږی .

آن تکمیل میشود تصمیـم هر مجلس به اکثریت آرا ی مجموع اعضای آن اتخاذ می گردد .

ماده هشتادو هشتم :

جلسات جداگانه ومشترك مجالس شورای ملی علنـی می باشد مگر اینگه مجلس بهسری بودن آن تصمیمبگیرد.
جریانمباحثات هردومجلس ثبت می گردد.

ماده هشتادو نهم :

هر مجلس شورای ملـــی، کمیسیو نهای دا یمی رااز بین اعضای خود ، جهت بر رسی **مقد ماتی و آماده سا ختـــن مسا یل داخل صلا حیت هر مجلس ، انتخاب میکند .**

ماده نودم :

هر مجلس شورای ملـی صلاحیت دارد در صورت لزوم کمیسیونهایتحقیق ، تفتیشس وسایر کمیسیون هایموقتـی را ایجاد کند.

وظایف وطرز العمـــــل کمیسیون های تحقیـــــق وتفتیشتوسط هریك ازمجالس شورای ملی تنظیم میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولسي جرګه

یونوی یمه ماده :

دولسی جرگی غړی حـق لری چی د استیضـاح پــه غونډه کی صدراعظم او یا د حکومت هر یو غــړی تــر استیضاح لانـدی ونیسی . د استیضاح ځـواب په لیکلـی یا شفاهی توګه وړاندی کیږی. ولسی جرګه کولای شی چی دورکړ شوی ځواب له مخـی له حکومت څخه دباور دسلب موضوع و څیــړ ی .کـــه چیــــر ی حکـو مـت دباورد سلب سره مخامخ شیدوزیرانو دنوی شورا تر جوړیدو پوری خپلو دندو ته دوام ورکوی .

دوه نوی یمه ماده :

دوزیرانو د شورا غـــــړی کولای شی چی د غونډی د رئیس په اجازه په مشور تــی رایی سره د ملی شورادداوا ړو مجلسونو او د هغو ددا یمـی کمیسیونونو په غونډو کـــــی برخه وا خلی .

دری نوی یمه ماده :

دملی شورا غړی په جلا او ګډ اجلاس کی دررایی او نظر دڅرګندولو حق لری.

ماده نودو یکم:

اعضای ولسی جر گه حـق حق دارند در جلسه استیضاح صدراعظم ویا هریك از اعضای حکومــت را مورد استیضاح قرار دهند ، پاسخ به‌استیضاح به‌صورت تحریری یا شفاهی ارائه، میگردد .

ولسی جر گه میتوا ند بر اساس‌پاسخ ارائه شده‌موضوع سلب اعتماد از حکو مت رابر رسی کند.

در صورتیکه حکو مت مورد سلب اعتماد قرار گیرد تـا تشکیل شورای وزیران جدید به‌وظایف خود ادامه مید هد.

ماده نودو دوم :

اعضا ی شورای وزیران . میتوانند ، با کسب اجـا زه رئیس جلسه ، بارای مشو رتی در جلسات مجلسیـــــن شو رای ملی و کمیسیـــو ن های دا یمی آنها شر کــت نمایند .

ماده نودوسوم :

اعضای شورای ملی دراجــلا س جدا گا نه و مشترك‌دارای حق رای واظهار نظر مــی باشمند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دملی شورا هیڅ غړی د ملی شورا په دننه اویا بهر کی درایی یا نظر دڅرگندولو په خاطر تر عدلی تعقیب لاندی نه نیول کیږی.

دملی شورا غړی د مربوط مجلس له موافقی پرته اودملی شورا د دوو اجلاسو ننو تر مینځه د هغی د اداری هیئت له موافقی پرته د څرگند جرم دحالاتو په استثنا نیول کیدلای او توقیفیدلای نه شی او تر عدلی تعقیب لاندی نه نیول کیږی .

که چیری د ملی شورا غړی دڅرگند جرم په حالت کی ونیول شی باید د مربوط مجلس اداری هیئت ته خبر ورکړ شی .

څلور نوی یمه ماده :

دغه مقامات د ملی شورا هریوه مجلس ته د قانون د وضع کولو، تعدیلولو او لغوه کولو د پیشنهاد حق لری :

١- جمهور رئیس.

٢- د ملی شورا ددواړو مجلسونو دایمی کمیسیونونه

٣- دهرمجلس د غړیو لږ ترلږه لسمه برخه .

هیچ عضو شورای ملی به خاطر رای یا اظهار نظر در داخل یا خارج اجلاس شورای ملی مورد تعقیب عدلی قرار نمی گیرد .

عضو شورای ملی بدون موافقه مجلس مربوط و دربین دواجلاس شورای ملی بدون موافقه هیئت اداری آن به استثنای حالات جرم مشهود گرفتار و توقیف شده نمیتواند ومورد تعقیب عدلی قرار نمی گیرد .

هر گاه عضو شورای ملی در حالت جرم مشهود گرفتار گردد باید به هیئت اداری مجلس مربوط اطلاع داده شود .

ماده نود و چهارم :

مقامات ذیل حق پیشنهاد **وضع ، تعدیل و لغو قانون را به هر یك از مجلسین شورای ملی ، دارا میباشند :**

١ - رئیس جمهور .

٢- کمیسیون های دایمی مجلسین شورای ملی .

٣ - حد اقل عشر اعضای هر مجلس .

(c) ketabton.com: The Digital Library

٤- د وزیرانو شورا .
٥- ستره محکمه .
٦- لویه څارنوالی .

که چیری دقانون و ضـــع کول، تعدیلو ل او لغوه کول ددولت د لګښتونو زیاتوا لی یا دعوایدو کمښت را مینځتــه کړی پدغه باب د حکو مـــت مخکینی موافقه‌تر لاسه کیږی.

پنځه نوی یمه ماده :

له هغو حالاتو پر ته چـی په دغه اساسی قانو ن کی په بل ډول اټکل شویدی د یــو اتیایمی مادی د مندرجواکونو په‌باب دیوه مجلس تصمیمو نه بل مجلس ته استول کیږی .

که‌چیری‌دیوه مجلس تصویب دبل مجلس له‌خوا ردشـــی، توافق ته درسیدو په مقصد ددواړو مجلسونو له غړ یـو څخه په‌برابر شمیر ګډهیئـت جوړیږی .د ګډ هیئت تصمیم چی دهیئت دغړیو دراړیو په دوو ثلثو نیول شـــوی وی، د جمهــــور رئیسس لـــه توشیح وروسته نا فذ ګڼــل کیږی که چیری ګـــډ هیئت د نظر دا ختلاف په‌لیری‌کولو بریالی نه‌شی ، مو ضو ع‌دملی

٤- شورای و زیرا ن .
٥ - ستره محکمه .
٦- لویه څارنوالی .

در صو ر تی که و ضع ، تعد یل و لغو قا نو ن افزایش مصارف و یا کا هش عوایـد دو لت را به بار آورد ، موا- فقه قبلی حکو مت در زمینـه حا صل میگردد .

ماده نودو پنجم :

به استثنای حا لاتی که‌در ین قا نون اسا سی طور د یگر پیشبینی شده است ، تصا- میم یك مجلس در مورد صلا- حیتهای‌مندرج مادهٔهشتادو یکم به مجلس دیگر فر ستـــا ده میشود .

در صو ر تی که تصو یب یك مجلس از جا نب مجلس دیگر رد شود ، به منظور نیل به توا فق ، هیئت مختلط به تعداد مساوی ، از اعضای هر دو مجلس ایجاد میگردد .

تصمیم‌هیئت مختلط که‌به‌دو ثلث‌آرای اعضای هیئت اتخاذ گردیده باشد، بعد ازتو شیح رئیس‌جمهور نافذ شمردهمیشود

هرگاه هیئت مختلط مو فق به رفع اختلاف نظر نشود ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

شورا ددواړو مجلسونو په ګډه غونډه کې خپل کېږي او د هغې په باب تصميم د ګډې غونډې د غړيو درايو په اکثريت نيول کېږي .

شپږ نوي يمه ماده :

د ملي شورا تصميمونه د جمهور رئيس له توشيح وروسته نافذيږي .

که چيرې جمهور رئيس د ملي شورا د تصميم سره موافقه ونه لري ، کولای شي چې هغه د وړاندې کيدو له نيټې څخه ددېرشو ورځو په ترڅ کې د دلايلو په ځرګندولو سره ملي شورا ته مسترد کړي

ددېرشو ورځو د مودې په تيريدو سره او همدغه شان که چيرې د ملي شورا مجلسونه د خپل راتلونکي اجلاس په ځانګړو غونډو کې هغه بيا د غړيو درايو په دوو دريمو برخو تصويب کړي ، تصميم نافذ ګڼل کيږي او جمهور رئيس هغه توشيح کوي .

اووه نوي يمه ماده :

جمهور رئيس کولای شي

موضوع در جلسه مشترك مجلسين شوراى ملى بررسى وتصميم درآن باره به اكثريت آراى اعضاى جلسه مشترك اتخاذ ميگردد .

ماده نود وششم :

تصاميم شوراى ملى، بعد از توشيح رئيس جمهور، نافذ ميگردد .

در صورتى كه رئيس جمهور به تصميم شوراى ملى موافقه نداشته باشد ميتواند آنرا در ظرف سى روز از تاريخ تقديم ، باتذكر دلايل، به شوراى ملى مسترد نمايد.

با سپرى شدن مدت سى روز و همچنان در صورتى كه مجالس شوراى ملى در جلسات جداگانه اجلاس آينده خود آن را به دو ثلث آراى اعضاء مجددا تصويب نمايد، تصميم نافذ شمرده ميشود ورئيس جمهور آنرا توشيح مينمايد .

ماده نودو هفتم :

رئيس جمهور ميتواند در

(c) ketabton.com: The Digital Library

چی دو لسی جرگی او سناد رئیسانو، صدر اعظم، قاضی‌القضات او داساسی قانون دشورا درئیس په سلادولسی جرگی یا ملی شورا ړنگیدل دموجبه دلایلو په څرگندولو سره اعلام کړی .

نوی انتخابات دو لسی جرگی یاملی شورا له ړنگیدو وروسته ددریو میاشتو په موده کی کیږی .

نوی ولسی جرگه یاملی شورا له نویو انتخاباتو وروسته تریوه کاله پوری ړنگید لای نه شی. ولسی جرگه یاملی شورا د جمهور رئیس د واك ددوری د وروستیو شپږو میاشتو په موده کی ړنگیدونکی نه ده .

اته نوی یمه ماده :

قوانین او د ملی شورا مصوبی په پښتو او دری ژبو خپریږی او کیدای شی چی هغه دهیواد دنورو ملیتونو په ژبو هم خپری شی .

نهه نوی یمه ماده :

د ملی شورا د هر مجلس اودهغه ددایمی کمیسیونو نو د

مشوره با روسای ولسی جرگه، سنا، صدر اعظم، قاضی القضات ور ئیس شورای قانون اساسی، انحلال ولسی جرگه یا شورای ملی را با ذکر دلایل موجبه آن اعلام نماید. انتخابات مجدد در خلال مدت سه ماه بعد از انحلال ولسی‌جرگه یا شورای‌ملی، صورت‌میگیرد.

انحلال ولسی جرگه یا شورای ملی جدید الی یك سال بعد از انتخابات مجدد، صورت گرفته نمیتواند .

ولسی جرگه یا شورای ملی، در جریان شش ماه اخیر دوره صلاحیت رئیس جمهور، غیر قابل انحلال میبا شد .

ماده نودو هشتم :

قوانین ومصوبات شورای ملی به لسان های پشتو ودری به نشر میرسد ومیتوان آنرا بزبان های سایر ملیت های کشور نشر نمود .

ماده نودو نهم :

طرز فعالیت هر مجلس شورای ملی و کمیسیو نهای

(c) ketabton.com: The Digital Library

فعاليت طرز د مربوط مجلس د طرز العمل په واسطه د اساسي قانون او نافذوقوانينو سره په سمو ن کی تنظيميږی.

اووم فصل
دوزيرانو شورا
سلمه ماده :

د وزيرانو شورا (حکومت) دافغانستا ن جمهوريت ترټولو لوړ اجرائيوی ارگا ن دی.

دوزيرانو شورا له د غــو کسانو څخه جوړه ده:

- صدراعظم .
- د صدراعظم مرستيالا ن.
- وزيران .

يوسلو يوه يمه ماده :

موظف صدراعظم د تقنينيه دوری په لومړنی اجلاس کی دکورنی او بهرنی سياســـت تگ لاره او دحکومت تر کيب دباور د رايی د اخيستلو پـــه مقصد ولسی جرگی ته وړاندی او معرفی کوی.

صدراعظم دباور د رايی اود جمهور رئيس د منظوری لــه اخيستلو وروسته د کورنی او بهرنی سياست تگـلاره او د حکومت غړی سناته وړاندی او معرفی کوی .

دايمی آن تو سط طرز ا لعمل مجلس مر بوط ، در مطا بقت با احکام قانون اساسی وقوا۔نين نا فذ ، تنظيم ميگردد .

فصل هفتم
شورای وزيران
مادهٔ صدم :

شورای وزيران (حکو۔مت) عا ليترين ارگان اجرا۔ئيوی جمهوری افغا نستــا ن ميبا شد .

شورای و زيران مر کـب است از :

- صدراعظم .
- معا ونان صد راعظم .
- وزرا ء .

ماده يك صدو يکم:

صدر اعظم موظف دراولين اجلاس دوره تقنينيه خـــط مشی سياست‌داخلی وخارجی ترکيب حکو مت راجهت‌اخذ رای اعتماد به ولسی جـرگه ارائه‌ومعر فی می کند .

صدراعظم بعد از اخذ رای اعتماد و منظور ی رئيســـس جمهور خط مشی سياست داخلی خارجی واعضای حکومت را به سنا ارائه ومعرفی می گند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

يوسلو دويمه ماده :

د وزيرانو شورا ولسي جرگې او جمهور **رئيس ته** مسوله او دراپور په ور كولو مكلفه ده.

يوسلو دريمه‌ماده :

د وزيرانو شورا د غه دندي او واكونه لري :

١ ـ دكورني او بهرني سياست دتگ لاري طرح او تطبيق .

٢ ـ د ملي اقتصاد دچا رو د اجرا كولو تا مين، د اقتصاد دي او ټولنيزي پر مختيا دپلانونو طرح كول، ددو لتي بودجي تر تيب ، دپلا نونو او بودجي تطبيق او ملي شورا ته دهغوداجرا كولو په‌باب دراپور وړا ندي كول.

٣ ـ د عامه گټو دِد فا ع ، دقانو ني ملكيت د ټولوډولونو د حمايت ، د عا مه نظم او امنيت د تامين‌اوداتبا عو د حقوقو او آزاديو د ساتني په مقصد دتدبيرو نو نيول.

٤ ـ د قا نو ن سره سم دبهر نيو ا ړ يكو لارښوو نه ، دنورو دو لتونو

ماده يك صدو دوم :

شوراى وزيران در برابر ولسى جر گه ورئيس جمهور مسوول ومكلف به ارائه‌گزا رشس ميبا شد .

ماده يك‌صدو سوم :

شوراى و زيرا ن داراى وظايف وصلا حيتها ى ذيل ميبا شد :

١ـ طر ح و تطبيق خط مشى سياست‌داخلى وخارجى

٢ـ تا مين اجراى امور اقتصاد ملى ، **طرح پلانها ى انكشا ف اقتصادى واجتما عى تر تيب بو د جه دو لتى ، تطبيق پلا نها وبو دجه‌وارائه گزارش مبنى بر ا جر ا ى** آنها به شوراى ملى ،

٣ ـ اتخا ذ تدا بير بمنظور دفا ع از منا فع عامه،حمايت‌تمام اشكال ملكيت قانونى تا مين نظم وامنيت عا مه وحراست از حقوق و آز ادى هاى ا تبا ع .

٤ـ ر هبرى منا سبات خار جى ، بر قرار ى روابط ديپلو ما تيك و عقد

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بین المللی موسسو سره ددیپلو ماتیکو اړیکو ټینګولا دموافقت لیکونو لاسلیک کول.

۵_ دجمهور رئیس په تائید دوزیرانو په شورا پوری‌دتړلیو ادارو اوارګانونو جوړول .

۶_ دقانون سره‌سم دواك په حدودو کی د مقرری اواساسنامی تصو یبول ،

۷_ جمهور رئیس‌ته دمقررو اساسنامو اودوزیرانو شورا دمصوبو وړاندی کول .

۸_ د قانون سره سم‌دنورو واکونو عملی کول.

یوسلو خلورمه ماده :

دملی شورا د تعطیل او یا دولسی جرګی د ړنګیدو په وخت کی د وزیرانو شورا د عاجلی اړتیا په صورت کی کولای شی چی په بودجی او مالی چارو پوری له مربوطو مسالو پرته د ملی شورا په واك کی د شاملو مسئلو په باب تقنینی فرمانونه و ضع کړی ، تقنینی فرمانونه د جمهور رئیس له توشیح وروسته نافذ ګڼل کیږی .

دوزیرانو شورا هغه تقنینی فرمانونه چی داساسی قا نون

موا فقتنا مه ها با دول دیگر ومو سسات بین المللی طبق قانون .

۵ _ ایجاد ادارات وارگا نهای وابسته به شورای وز- یران به تأیید رئیس جمهور.

۶ _ تصو یب مقرره‌واسا سنامه در حدود صلاحیت طبق قانون .

۷_ارائه مقرره‌ها،اساسنامه ها ومصوبات شورای وزیران به رئیس جمهور .

۸_ اعمال سایر صلاحیتها طبق قانون .

ماده یك صدو چهارم :

در هنگام تعطیل شورای‌ملی ویا انحلال ولسی‌جرگه‌شورای وزیران در صورت ضرورت عاجل میتواند در موردمسایل شامل صلاحیت شورای ملی به استثنای مسایل مربوط بودجه وامور مالی، فرامین تقنینی وضع نماید .

فرامین تقنینی بعد از توشیح رئیس جمهور نافذ شمرده می‌شود.

شورای وزیران فرامین

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

د دغی مادی د حکم سره سم وضع شوی دی د ملی شورا لومړنی اجلاس ته د منظوری په غرض وړاندی کوی. که چیری تقنینی فرمانونه د ملی شورا له خوا رد شی، د ملی شورا د تصمیم له نیټی څخه له اعتباره لویږی .

جمهور رئیس کولای شی چی دملی شورا ددوو اجلاسو تر مینځ موده اویا دولسی جرگی د ړنگیدو په جریان کی د صدراعظم د پیشنهاد له مخی د حکومت ځینی غړی گوښه او یانوی غړی وټاکی .

دغه موضوع د ولسی جرگی لومړنی اجلاس ته د تصمیم نیولو په مقصد وړاندی کیږی .

یوسلو پنځمه ماده :

حکومت په دغه حالا توکی ړنگیږی :

۱– دصدراعظم استعفا،

۲–دصدراعظم صعب‌العلاجه یا اوږده ناروغی یامړینه،

۳– له حکومت څخه دولسی جرگی دباوربیرته اخیستل ،

۴– دتقنینیه دوری پای ته رسیدل .

تقنینی را که مطابق حکم این ماده قانون اساسی وضع گردیده در اولین اجلاس شورای ملی جهت منظوری ارائه مینماید. فرامین تقنینی در صورتیکه از طرف شورای ملی رد شود از تاریخ تصمیم شورای ملی از اعتبار ساقط میگردد .

رئیس جمهور میتواند در خلال دو اجلاس شورای ملی یادر جریان انحلال ولسی جرگه براساس پیشنهاد صدراعظم بعضی از اعضای حکومت راسبکدوش ویا اعضای جدید را تعیین نماید این موضوع دراولین اجلاس ولسی جرگه جهت اتخاذ تصمیم ارائه می گردد

مادهٔ یک صدو پنجم :

حکومت در حالات آتی منحل میگردد :

۱ – استعفای صدراعظم.

۲ – بیماری صعب العلاج ودوامدار ویا فوت صدراعظم.

۳ – سلب اعتماد ولسی جرگه از حکومت .

۴ – ختم دوره تقنینیه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

٥ـ دولسی جرگی یا ملـی شورا ړنگیدل ،

په دغوټولو حالا تو کـــی هغه حکومت چی ړنگ شوی دی دنوی حکومت تر جوړیدو پوری داساسی قانون دسلمی مادی د مندرجو اشخاصــــو لــــه جملی څخه دیوه تن تـر سر پرستی لاندی‌چی دجمهور رئیس له‌خوا تو ظیفیږی،خپلی دندی ته دوام ورکوی .

یوسلو شپږمه ماده :

دوزیرانو دشورا تشکیل ، ترکیب او دفعالیت څرنگوالی دقانون په‌واسطه تنظیمیږی .

اتم فصل

قضأ

یو سلو اوومه ماده :

قضا (قضا ئیه قوه) ددولت یو خپلواك رکن دی .

یو سلو اتمه ماده :

قضاوت دافغا نستان پـــه جمهوریت کی یوازی دمحکمی له خوا دقانون سره‌سم کیږی. قضائیه قوه‌له ستری‌محکمی او نورو هغو محکمو څخه چی دقانون‌له مخی جوړیږی، مرکبه ده .

یو سلو نهمه ماده :

ستره محکمه داترټولو لوړ

٥ ـ انحلال و لسی جرگه یا شورای ملی .

در تمام این حا لا ت حکـوـ متی که منحل گردیده ، الـی تشکیل حکو مت جدید تحت سر پر ستی یکی از اشخاص مندرج ماده(صدم) قا نـــو ن اسا سی که از طرف ر ئیس جمهور تو ظیف میگردد ، به وظیفه خود دوام میدهد .

ماده یك صدو ششم :

تشکیل، ترکیب و طــرز فعالیت‌شورای وزیرا ن تو سط قانون تنظیم می گردد .

فصل هشتم

قضا

ماده یك صدو هفتم :

قضا (قوه قضائیه) یـك رکن مستقل دولت می‌باشد.

ماده یك صدو هشتم :

قضاوت در جمهوری افغـا نستان صرف تو سط محکمه طبق قانون ، صورت میگیرد. قوه قضائیه مرکب است‌از ستره محکمه و محـا کـــم دیگری که طبق قانون تشکیل میگردند .

ماده یك صدو نهم:

ستره محکمه بحیث عـاـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

قضايي ارګــــان په توګــه د هيواد د قضايي واحد سيستم په سرکي ده اودقاضي‌القضات، د قاضي القضات له مرستيالانو او غړيو څخه مرکبه ده .

ستره محکمه د قــانــــون دحکمونو سره سم د محکمو فعاليتونه څـــاري او دمحکمو په فعاليتونو کي د قانــــون يوشان تطبيق تامينوي.

يوسلو لسمه ماده :

قاضي القضات ، دستــري محکمي مرستيالان او غــړي دقانون سره‌سم‌د جمهوررئيس له خوا ټاکل کيږي .

قاضي‌القضات جمهوررئيس ته مسوول او په راپور ورکولو مکلف دی .

يوسلو يوولسمه ماده :

محکمي په‌خپل‌قضاوت کــي خپلواکي او يوازي د قـــانون تابع دي.

دمحکمو له‌خواغور اودحکم صادرول دقانون او محکمي په وړاندي ددواړوخواوو دبرابري داصل پراساس کيږي.

يوسلو دولسمه ماده :

قاضيان د قضيو د څيړ نی

عالیترین ارگان قضایی درراس سیستم واحد قضا یی کشور قرار داشته مرکب است از قاضی القضات ، معاونان قاـ ضی القضات واعضا .

ستره محکمه بر طبــق احکام قا نون فعالیتهـــــای محاکم را نظارت نموده ، تطبیق یکسان قا نو ن رادر فعا لیتهای محاکم تامین می کند.

ماده یك صدو دهم :

قا ضی ا لقضا ت ، معاو نان واعضای ستره محکمه‌طبق قانو ن توسط ر ئیس جمهور تعیین میگردند.

قا ضی ا لقضات نزد رئیس جمهور مسوول‌ومکلف به‌ارائه گزارش میبا شد .

ماده یك صدو یازده‌هم:

محاکم در قضاوت خود مستقل بوده صرف تابــــع قانون می باشند .

رسیده‌گی و صدور حکـم توسط محاکم بر اساســـ اصل تساوی طرفین دربرابر قانون و محکمه صورت مـــی گیرد .

ماده یك صدو دوازدهم:

قضات حین بر رسی قضایا،

په وخت کی د افغـانستان د جمهوریت اساسی قـانون او قوانین تطبیقوی .

په هغو حـالاتو کی چـی قانون صراحت ونه لری محکمه قضیی د اسلام دشریعـت د حکمونو له مخی په داسی توگه حل او فصل کوی چی عدالت په ډیره ښه ممکنه وجه تا مین کړی .

یوسلو دیار لسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت په محکمو کی محاکمه په علنی توگه کیږی. هغه حالات چـی پرقضیو باندی په سری غونډو کی غور کیږی د قانون پـه واسطه ټاکل کیږی .

دمحکمی د حکم ابـلاغ پـه ټولو حالاتو کی علنی دی .

یوسلو څوار لسمه ماده:

په محکمو کی د قضیو غور او حل او فصل په پښتو ا و دری ژبواویادسیمی د اوسیدو نکو د اکثریت په ژبه کیږی .

که چیری د دعوی لوری په هغه ژبه باندی چی محاکمـه پری کیږی ونه پوهیـږی ، د ترجمان په مرسته د قضیی د موادو او اسنادو سره دآشنایی

احکام قانون اساسی و قوا- نین جمهوری افغا نستان را تطبیق مینما یند .

در حالاتیکه قانون صراحت نداشته با شد ، محکمه قضایا را طبق احـکام شر یـعـت اسلام به نحوی حل و فصـل مینما ید که عدالت را بـــه بهترین وجه ممکن تامیـــن نماید .

ماده یك صدو سیزدهم :

در محاکم جمهوری افغـا- نستان محاکمه بصورت علنی اجرا میشود . حا لاتیکه قضایا در جلسات سری رسیده گی می شود، توسط قانو ن تعیین می گردد .

ابلاغ حکم محکمه در همه حالات علنی است .

ماده یك صدو چهاردهم:

رسیده گی و حل وفصل قضا یادر محاکم به لسا ن های پشتو ودری و یا به‌لسان اکثریت [illegible] ساکنین محـل صورت میگیرد .

اگر طرف دعوی لسانی را که محا کمه‌توسط آن صورت میگیرد ند اند، حق آشنا ئی با مواد واسناد قضیه توسط

(c) ketabton.com: The Digital Library

حق او په مورنۍ ژبه باندې په محکمه کې د خبرو حق ورته تضمینیږي .

یو سلو پنځلسمه ماده :

د محکمو پریکړې باید مدللې وي او د حکم سببونه په کې ذکر شي .

دمحکمو قطعي پریکړې واجب التعمیل دي ، د اعدام له حکمه پرته چې د جمهور رئیس له منظورۍ وروسته عملي کیږي .

یوسلو شپاړسمه ماده :

دمحکمو تشکیل ، ترکیب دقانون په واسطه تنظیمیږي . واك او د فعالیت څرنګوالی

نهم فصل

څارنوالي

یوسلو اووه لسمه ماده :

دافغانستان جمهوریت څارنوالي د مرکزیت د اصل پر بنسټ واحد سیستم دی او له لویي څارنوالۍ او نورو هغو څارنوالیو څخه چې د قانون له مخې جوړیږي ، متشکل دی .

یوسلو اتلسمه ماده :

لوی څارنوال د هیواد

ترجمان وحق صحبت در محکمه به زبان مادری برایش تضمین می گردد ..

ماده یکصدو پانزدهم :

فیصله های محاکم باید مدلل باشند واسباب حکم درآن ذکر گردد .

فیصله های قطعی محاکم واجب التعمیل است به استثنای حکم به اعدام که بعد از منظوری رئیس جمهور تعمیل می گردد .

ماده یکصدو شانزدهم :

تشکیل ، ترکیب ، صلاحیت وطرز فعالیت محاکم توسط قانون تنظیم می شود

فصل نهم

څارنوالی

ماده یك صدو هفدهم :

څارنوالی جمهوری افغانستان سیستم واحد مبتنی بر اصل مرکزیت بوده ، متشکل است از لوی څارنوالی و څارنوالیها ی دیگری که طبق قانون تشکیل میگردند

ماده یکصدو هژدهم :

لوی څارنوال رهبری فعا ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځارنوالي د ارګانونو د فعالیت لارښوونه کوي .

دځارنوالي ارګـــانونه پـــه خپلو اجراآتو کې خپلواك دي، یوازې د قانون او لوی‌ځارنوال تابع دي.

یوسلو نو لسمه ماده :

لوی ځا رنوال او د لوی ځارنوال مرستیالا ن دقـا نون سره سم دجمهور رئیس له‌خوا ټاکل کیږي .

لوی ځارنوال جمهور رئیس ته مسوول او دراپور په‌ورکولو مکلف دی .

یوسلو شلمه ماده :

دټولو وزارتونو ، ادارو، د دولتي ، مختلطو او خصو صي موسسو ، کوپرا تیفو نـــو سیاسي ګوندو نو او ټولنیزو ساز مانونو،دچارودمسوو لینو او اتبا عو له خوا د قوانینو په یوشان تطبیق او رعایت‌باندې لوړه ځارنه دلوی ځارنوال او دهغـه ترلاس‌لاندې ځارنوالانو په غاړه ده .

یوسلو یوویشتمه ماده :

د ځارنوالـــي تشکیـــل ، ترکیب، واك او د فعالیـــت څرنګوالي د قانون په واسطـه تنظیمیږي .

لیت ارګانهای ځارنوالی‌کشور رابه عهده دارد .

ارګانهای ځارنوالی دراجرا- آت خویشش مستقل بـــوده صرف تابع قانون ولوی ځار- نوال میباشند .

ماده یك‌صدو نزدهم :

لو ی ځا رنوا ل و معاو نان لوی ځارنوال طبق قـا نون، تو سط رئیس جمهور تعیین‌می گرد ند .

لو ی ځا رنوا ل نزد رئیس جمهور مسو ل و مکلف بـــه ارا ئه ګزا رش می با شد .

ماده یك‌صدو بیستم :

نظا رت عا لی بر تطبیـــق ورعا یت یکسا ن قوا نیـــن از طر ف تما م وزارت ها ، ادارات ، مو سسات دولتی، مختلط ،خصوصی،کوپراتیفها، احزا ب سیا سی وسا زما ن های اجتماعی ، مسوو لیـــن امور واتباع، بر عهده لـــوی ځار نوا ل و ځا رنوا لا ن‌تحت اثر او می با شد.

ماده یك‌صدو بیست‌و یکم :

تشکیل ، تر کیب، صلاحیت وطرز فعالیت ځارنوالی توسط قانون تنظیم می گردد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

لسم فصل
داساسی قانون شورا

یوسلو دوه ویشتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت داساسی قانون شورا د اساسی قانون سره دقوانینو، نوروتقنینی اسنادو او بین‌المللی تړونونو د سمون لرلو د څارنی په مقصد جوړیږی.

یوسلو درویشتمه ماده :

داساسی قانون شورا دغه واکونه لری :

۱ـ له اساسی قانون سره دقوانینو، تقنینی فرمانونو او بین‌المللی تړونونو دسمون لرلو څیړل،

۲ـ جمهور رئیس ته له اساسی قانون څخه دراولاړو شویو مسئلو په‌باب دحقوقی مشورو ورکول .

یوسلو څلرویشتمه ماده :

د اساسی قانون شورا د خپلو واکونو د تعمیل په مقصد حق لری :

۱ـ هغه تقنینی اسناد چی دتوشیح په غرض جمهور رئیس ته وړاندی کیږی ، مطالعه اود اساسی‌قانون‌سره

فصل دهم
شورای قانون اساسی

ماده یک‌صدو بیست‌ودوم:

شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان بمنظور مراقبت از مطابقت قوانین، سایر اسناد تقنینی ومعاهدات بین‌المللی با قانون اساسی ایجاد می گردد .

ماده یک‌صدو بیست‌و سوم:

شورای قانون اساسی دارای صلاحیت‌های ذیل می باشد :

۱ـ بررسی مطابقت قوانین فرامین تقنینی و معاهدات بین المللی با قانون اساسی

۲ـ ارائه‌مشوره های‌حقوقی در باره مسایل ناشی از قانون اساسی به رئیس جمهور

ماده یک‌صدوبیست‌وچهارم:

شورای قانون اساسی به منظور تعمیل صلاحیت های خود حق دارد :

۱ـاسناد تقنینی ایکه جهت توشیح به رئیس جمهور ارائه میگردد مطالعه وراجع‌به

د هغو دسمون لرلو په با ب نظر څرگند کړي.

۲ــ جمهور رئيس ته‌دقانون جوړولو د چارو د پرمختيا په مقصــد د تــدبيرونو د نيولو پــه برخــه کــې چــې اساسي قانون حکم کــوي مشخص پيشنهادونه وړانــدې کړي.

يوسلو پنځه ويشتمه‌ماده:

داساسي قانون شورا لــه رئيس، مرستيال، منشي او اتو غړيو څخه جوړه ده چــې دجمهور رئيس له خوا ټاکل کيږي.

يوسلو شپږويشتمه ماده :

داساسي قانون شوراجمهور رئيس ته مسووله او دراپــور په ورکولو مکلفه ده.

يوسلو اووه ويشتمه ماده :

د اساسي قــانون د شورا تشکيل او دفعاليت څرنگوالي دقانون په واسطه تنظيميږي.

يوولسم فصل

اداره

يوسلو اته ويشتمه ماده:

دافغا نستان جمهو ريــت اداره دمرکزي ا و سيمه ييزي

مطابقت آنها باقا نون اسـا سی ابراز نظر نماید.

۲ــ پیشنهادات مشخص رادر زمینه اجرای تدابیر به منظور انکشاف امور قــا نو نگذاری که قانون اساسی حکم می کند به رئیس جمهور ارائه نماید.

ماده يك‌صدو بیست‌وپنجم:

شو را ی قا نو ن اسا سی متشکل از رئیس، معا و ن، منشی و هشت عضو می با شد که توسط رئیس‌جمهور تعیین می شو ند.

ماده يك‌صدو بیست‌وششم:

شورای قانون اساسی در مقابل رئیس جمهور مسوول ومکلف به‌ارائه گزارش‌میباشد

ماده‌يك‌صدو بیست‌وهفتم:

تشکیل وطرز فعا لیت‌شورای قا نون اساسی‌توسط قانون تنظیم میگردد.

فصل یازدهم

اداره

ماده‌يك‌صدو بیست‌وهشتم:

اداره جمهو ری افغا نستان بر اساس وا حد های اداره

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

اداري دواحدونو په اساس دقانون لەمخې تنظیمیږي.

دافغانستان جمهوریت دسیمه ییزې اداري له پلوه دولایتونو ، ولسوالیو، ښارونو او ناحیو داداري له واحدونو څخه متشکل دی .

دنو موړو واحدونو په سر کې په ترتیب سره والیان ، ولسوالان ، ښاروالان او د ناحیو آمران واقع دي .

په هر ولایت او ولسوالۍ کې دقانون له مخې دولایت شورا او د ولسوالۍ شورا جوړیږي .

دولایت شورا او دولسوالۍ شورا دخپلو غړیو له مینځه یوتن درئیس او منشي په توګه انتخابوي .

دولایت دشورااو دولسوالۍ دشورا دواك دوره دري کاله ده.

یوسلو نهه ویشتمه ماده :

دولایت شورا اودولسوالۍ شورا دقانون سره سم په سیمه کې ددولت دپر مختیایي هدفونو په تامین کې ونډه اخلي او اداري ته دمربوطو چارو د

مرکزی ومحلی طبق قانون تنظیم می گردد .

جمهوری افغانستان از لحاظ اداره محلی متشکل از واحد های اداره ولایات ،ولسوالیها ، شهرها ونواحی می باشد.

در راس واحد های متذکره با لترتیب والیها، ولسوالها ، شاروالها وآمرین نواحی قرار دارند.

در هر ولایت وولسوالی شورای ولایت و شورای ولسوالی طبق قانون تشکیل میشود .

شورای ولایت و شورای ولسوالی یك یك نفر را از بین اعضای خود بحیث رئیس ومنشی انتخاب می کنند.

دوره صلاحیت شورای ولایت و شورای ولسوالی سه سال است .

ماده یك صدو بیست ونهم:

شورای ولایت وشورای ولسوالی طبق قانون در تامین اهداف انکشافی دولت در محل سهم گرفته ، به

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

ته والی او پر مختیا په با ب
سلا ورکوی .
دولایت دشورا اودو لسوالی
دشورا غړیو ته مناسب حـــق
الحضور ورکول کیږی .

یوسلو دیرشمه ماده:

د ښارونو اوناحیو د چارو
داداری په‌مقصد د ښاروالیو او
ناحیو مجلسونه دقانون سره
سم جوړ یږی .
دښاروالیو او ناحیو ده‌جلسو نو
غړیو ته مناسب حق الحضو ر
ورکول کیږی .
دکابل ښار او د هغه‌ناحیی
لویی جرگی او ملی شورا تـــه
داستازو دانتخاب په ارتباط‌به
ترتیب‌سره‌دولایت اوولسوالیو
معادل دی .

یوسلو یو دیرشمه ماده :

په مرکزی او سیمه ییزی
اداری پوری مربو طی چاری ،
دکار کوونکو ددندو ثبـــات او
مصوونیت او ور پور ی نوری
مربوطی مسألی دقانون له‌مخی
تنظیمیږی .

دولسم فصل

بهرنی سیاست

یوسلودوه دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـــت
بهرنی سیاست د ملی گتـــو

اداره در باره بهبود وانکشاف
امور مر بو ط مشوره مید هد.
برا ی اعضا ی شو را ی
ولایت وشورای‌ولسوالی حق-
الحضور مناسب‌پر دا ختـــه
میشود .

ماده یك صدو سی‌ام:

به منظوراداره امور شهرها
ونواحی ، مجالس شاروالیهـا
ونواحی طبق قانون تشکیـل
میگر دد.
برای اعضای مجالس شار-
وا لیها ونوا حی حق الحضور
مناسب پ ردا خته میشود .
شهر کابل ونواحی آ ن
به ارتباط انتخاب نماینده‌گان
برای لویه جرگه و شو رای
ملی ، بالترتیب معا دل ولایت
وو لسوا لیها می باشد .

ماده یك صدوسی‌ویکم:

امور مربوط به اداره‌مرکزی
ومحلی و مصو نیت و ثبـات
وظیفوی و سایرمسایل مربوط
به‌کار کنان طبق قانون تنظیم
میگر دد.

فصل دوازدهم

سیاست خارجی

ماده یك صدو سی ودوم:

سیاست خارجی جمهوری
افغانستان بر مبنای تامیـــن

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تامین ، د خپلواکی ، ملـــی حاکمیت او زمکنی بشپړتیا د ټینګښت ، د نړیوالی سو لی او امنیت او دسوله ییز ګــډ ژوند د ساتلو ، د حقـوقـو د بـرابـری او دبین المللـی همکاری دهر اړخیزی پرمختیا پربنسټ ولاړ دی.

یوسلودری دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریــــت د ملګرو ملتــونــو د ساز ما ن دمنشور، د بشر د حقوقـــو د نړیوالی اعـلامیی او دبین ـ الملل حقوقو د نورومنل شویو اصولو او موازینو درناوی او رعایت کوی.

یوسلوڅلور دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریــــت دناپییلتوب سیاست د دولـت د بهرنی سیاست د مهم اصل پـــه تو ګه تعقیبـوی او د ناپییلتوب د غورځنګ د یـــوه بنسټ ایښودونکی په تو ګـه د هغه هدفونو ته د رسیدلو په لاره کی هلی ځلی کوی .

یوسلوپنځه دیرشمه ماده :

د افغا نستان جمهوریـــت دټولو هیوادونو ، پـــه تیـره بیا دګاونډیو او اسلامـــــی هیوادونو سره د هغودسیاسی، ټـولنیـز او اقتصادی نظا م

منافع ملی، تحکیم استقلال و حاکمیت ملی، تما میت ارضی کشور ، حفظ صلح وامنیــت جهانی ،همزیستی مسا لمــت آمیز ، تساوی حقوق وانکشاف همه جانبه همکاری بین‌المللی استوار است .

ماده یک صدو سی‌وسوم:

جمهوری‌افغا نستان منشور سازمان ملل متحد ، اعلا میه جهانی حقوق بشر وسایـــر اصول وموازین قبول شد ه حقوق بین الملل را احترام و رعایت می کند .

ماده یک‌صدو سی‌وچهارم:

جمهوری افغا نستـــــان سیاست عدم انسلاك را بـه حیث اصل‌مهم سیاست‌خارجی دولت تعقیب کرده وبه مثابه یکی از بنیان گذاران جنبش عدم انسلاك در جهت نیـــل به اهداف آن تلا ش می کند.

ماده یک صدو سی‌و پنجم:

جمهوری افغا نستان خوا ـ هان برقراری وتحکیم مناسبا ـ ت دوستانه باهمه کشور ها بخصو ص کشور های‌همجوار

رسمی جریده

په پام کې له نیولو پرته ، دحقوقو د برابری ، خپلواکی، ملی حاکمیت او ز مکنی بشپړتیا ته د متقابل درناوی، دیوبل په کورنیو چارو کې دلاس نه وهلو، زور ، ګواښ او یا قوی ته د لاس نه اچولو ، د لاس وهنی او تیری د ټولو ډولونودغندلو او دبین المللی حقوقو د منل شویو اصولو او موازینو سره سم دبین المللی ژمنودرښتیانی ترسره کولو داصولو پربنسټ د دوستانه اړیکو درامینځ ته کولو او ټینګښت غوښتونکی دی .

یوسلو شپږ دیرشمه ماده:

دافغانستان جمهوریت **دسولی** ، ملی خپلواکی ، دموکراسی ، ټولنیزی ترقی او دبر خلیك په ټاکلو کی د ملتونو د حق په خاطر د خلکو او ملتونو د مبارزی ملاتړ کوی، داستعمار ، نوی استعمار ، صهیونیزم ، راسیزم،اپارتاید او فاشیزم پر ضد مبارزه کوی .

یوسلواووه دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریت د پوره بی وسلی کولو ، په

واسلامی بدون نظر داشت نظام سیاسی ، اجتماعی و اقتصادی آنها ، مبتنی بر اصول تساوی حقوق ، احترام متقابل به استقلال، حاکمیت ملی، تمامیت ارضی، عدم مداخله در امور داخلی یکدیگر ، عدم توسل بهزور ، تهدید و یا قوه، تقبیح همه اشکال مداخله و تجاوز ، اجرای صادقانه تعهدات بین‌المللی مطابق اصول وموازین قبول شده حقوق بین الملل می باشد .

ماده یك صدو سی و ششم:

جمهوری افغانستان از مبارزه مردمان وملل به خاطر صلح استقلال‌ملی،دموکراسی،ترقی اجتماعی وحق ملل‌در تعیین‌سرنوشت شان، پشتیبانی نموده بر ضد استعمار ،استعمارنو، صهیونیزم ، راسیزم،اپارتاید وفاشیزم مبارزه‌میکند.

ماده یك صدو سی و هفتم:

جمهوری افغانستان از مبارزه بخاطر خلع سلاح

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمکه او فضا کی د وسله ییزو سیالیو د بندولو، دهسته یی، کیمیاوی او دهٔله ییزی وژنی دوسلی دنورو ډولونو د نـه پراختیا اوله منځه وړلـــو، دبهرنیو پوځی اډوولەمنځه وړلو، دبین المللی کړکیچونو دلیری کولو او دبین المللی اقتصادی او اطلاعاتی نوی او عادلانـــه نظم د ټینګولو په خاطـــر د مبارزی ملاتړ کوی .

یوسلواته دیرشمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی د جګړی تبلیغ منعه دی .

دیرلسم فصل

متفرقه حکمونه

یوسلو نهه دیرشمه ماده :

د افغـانستان د جمهوریت اساسی قـانـون تر ټولو لوړ حقوقـی اعتبار لری ، قوانین او نور تقنینی اسناد له هغـه سره سم وضعه کیږی.

یوسلو څلویښتمه ماده :

دولت اودهغه ټول ارګانونه د افغـانستان د جمهوریـــت داساسی قانون او قوانینـــو پر اساس فعالیت کوی، حقوقی نظم ، دټولنی ګټی او داتباعو قانـونـی حقـوق او ګټـــی تامینوی.

عام وتام ،قطع مسابقـــات تسلیحاتی در زمین وفضا ، عدم گسترش وامحای سلاح هسته یی و کیمیاوی وسا یر انواع سلاح کشتار جمعی ، ازبین بردن پایگاه های نظا ـ می خارجی، رفع تشنجـات بین المللی واستقرار نظـــم نوین وعادلانه اقتصادی واطلا ـ عاتی بین المللی پشتیبا نی می کند.

ماده یك صدو سی وهشتم:

در جمهوری افغا نستـــان تبلیغ جنگ ممنوع است .

فصل سیزدهم

احکام متفرقه

ماده یك صدو سی و نهم:

قانون اساسی جمهـوری افغانستان دارای عالی تریـــن اعتبار حقو قی بوده ، قوانین وسایراسناد تقنینی مطابـق به آن وضع میگردد.

ماده یك صدو چهلم :

دولت وتمام ارگانهای آن براساس قانون اساسی وقوانین جمهوری افغا نستان فعالیت کـر ده نظم حقـو قـــــی، منافع جامعه ،حقوق ومنا فـع قانونی اتباع را تامین می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولتی، کوپراتیفی، مختلطی او خصوصی موسسی، سیاسی گوندونه، ټولنیز سازمانونه، دچارو مسوولین اواتباع دافغانستان دجمهوریت د اساسی قانون او قوانینو په رعایت مکلف دی .

یوسلو یوځلوېښتمه ماده :

داساسی قانون تعدیل په مستقیمه توگه د لویی جرگی په واسطه کیږی.

همدغه شان د اساسی قانون د تعدیل په باب تصمیم د جمهور رئیس په پیشنهاد او یادملی شورا د غړیو دیوه ثلث په پیشنهاد او د دوو ثلثو په تاییدهم نیول کیږی . په دی حالت کی جمهور رئیس لویه جرگه جوړوی . که چیری لویه جرگه د تعدیل پیشنهاد په ځای وبولی، اساسی قانون تعدیلوی او که نه ، داتعدیل پیشنهاد ردوی .

داضطرار په حالت کی د اساسی قانون تعدیل جواز نه لری .

یوسلو دوه ځلوېښتمه ماده:

د جمهور رئیس، د جمهور رئیس د مرستیا لانو، د ملی شورا د غړیو ، صدر اعظم دصدر اعظم د مرستیا لانو،

موسسات دولتی ، کوپراتیفی ، مختلط ، خصوصی ، احزاب سیاسی ، سازمان های اجتماعی ، مسوولین امور واتباع مکلف به رعایت قانون اساسی و قوانین جمهوری افغانستان میباشند.

ماده یك صدوچهل ویکم :

تعدیل قانون اساسی مستقیماً توسط لویه جرگه صورت می گیرد .

همچنان اتخاذ تصمیم در مورد تعدیل قانون اساسی به پیشنهاد رئیس جمهور یا پیشنهاد یك ثلث و تایید دو ثلث اعضای شورای ملی نیز صورت می گیرد .

درین حالت رئیس جمهور لویه جرگه را دایر میکند در صورتیکه لویه جرگه پیشنهاد تعدیل را وارد بداند قانون اساسی را تعدیل ودر غیر آن پیشنهاد تعدیل را رد می کند.

در حالت اضطرار تعدیل قانون اساسی جواز ندارد

ماده یك صدو چهل و دوم:

برای رئیس جمهور، معاونان رئیس

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دحکومت دغړیو ، قاضی – القضات دستری محکمه دمر– ستیالانو او غړیو، داساسی قانون دشورا رئیس مرستیال اومنشی لوی خارنوال اودلوی خارنوال د مرستیالانودپاره دقانون سره سم معاش ټاکل کیږی.

یو سلو دری څلویښتمه ماده:

که چیری د جګړی ،دجګړی د خطر ،بحران او یا ورته حالاتو په علت لههغولاروڅخه چی داساسی قانون به واسطه ټاکل شویدی ،دخپلواکی،ملی حاکمیت اوزمکنی بشپړتیااویا دکورنی امنیت ساتل نا ممکن شی، جمهوررئیس کولای شی چیدملی شورا ددواړومجلسو– نودرئیسانو صدراعظم،قاضی– القضات او داساسی قانون د شورا درئیس پهسلا داضطرار حالت اعلان کړی .

که چیری داضطرار حا لت له دریو میاشتو څخه زیاتدوام وکړیدهغه داوږدو لو دپارهد لویی جرګی موافقه شرطده.

یوسلو څلورڅلویښتمهماده:

داضطرار د حالت په موده کی جمهور رئیس دغه واکونه لری :

جمهور، اعضای شورای ملی صدر اعظم ، معاونان صدراعظم اعضای حکومت، قاضی القضات معاونان واعضای ستره محکمه رئیس، معاون ومنشی شورای قانون اساسی،لوی خارنوال و معاونان لوی څارنوال طبق قانون معاش تعیین میشود .

ماده یك صدو چهل وسوم:

هرگاه به علت جنگ ، خطر جنگ ، بحرانویا حالاتمماثلی که حفظ استقلال، حا کمیتملی وتمامیت ارضی ، یا امنیتدا– خلی از مجاریی کهتو سطقانون اساسی تعیینشده نا ممکـــن گردد، رئیس جمهور میتواند، در مشوره با رو سای مجلسین شورای ملی صدراعظم قاضی– القضات ورئیس شورای قا نون اساسی ، حا لت اضطرار را اعلام کند.

هر گاه حا لت اضطرار از سه ماهبیشتر دوام نماید. برای تمدید آن موا فقه لویه جرگـه شرط است.

ماده یكصدو چهل وچهارم:

در مدت حالت اضطـــرار رئیس جمهور دارای صلاحیت های ذیل میباشد :

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱ـ دملی شـورا د واك د دوری اوږدول .

۲ـ دوزیرانو شوراته د ملی شورادځینو واکونو ورسپارل.

۳ـ اختصاصی محکمو او وسله وال پوځ محکمو تـه د محکمود ځینو واکونو ورکول.

٤ـ د اساسی قـانـون د (۳۰ ـ٤٤ـ٤٥ـ٤٦ـ٤٩ـ٥۰ مادو، د ٥۱ مادی د وروستنی فقـری، د ٥۳ او ٦۰ مادو) د اعتبار تعلیق اویاتحدید .

٥ـ دقـانـون سـره سـم دنورو واکونو عملی کول .

یوسلوپنځه‌څلوېښتمه ماده:

که چیری هغه بین المللـی تړونونه یا میثـاقونه چـــی دافغانستان جمهوریت هغـــه لاسلیك کړی اویاورسره یوځای شـــوی وی د افغانستـــان د جمهوریت د قوانینو دحکمونو مغایر وی نوبین المللی تړون او میثـاق تـــه رجحـــا ن ورکول کیږی .

یوسلو شپږ څلوېښتمه ماده:

په‌جمهوررئیس، دجمهوررئیس په‌مرستیالانو، د ملی شور اد دوارو مـــجلسو نو د اداری هیئتونو په غړیو ،صد را عظم د صدراعظم په مرستیا لا نو،

۱ـ تمدید دوره صلاحیـــت شورای ملی

۲ـ تفویض بر خـــــی از صلاحیت های شورای ملی‌به شورای وزیران .

۳ـ اعطای برخی از صلا ـ حیت های محاکم به محاکم اختصا صی ومحاکم قـــوای مسلح .

٤ـ تعلیق ویا تحدیداعتبار مواد (۳۰ـ٤٤ـ ٤٥ـ ٤٦ـ ٤۹ ٥۰ـفقره اخیرماده٥۱ماده ٥۳و٦۰) قانون اساسی .

٥ـ تعمیل سایر صلا حیت‌ها طبق قا نون .

ماده یك صدو چهل‌وپنجم:

در صو رتیکه معا هدات یـا میثاقهای بین المللی کـــــه جمهوری افغا نستان آنرا عقد یابه آن الحاق نموده مغا یر احکام قوانین جمهـــوری افغانستان باشدبه‌معاهده‌بین‌ـ المللی ومیثاق رجحـــان داده میشود .

ماده یك‌صدو چهل‌وششم:

بررسی اتهامات وارده‌بررئیس جمهور، معا ونان رئیس‌جمهور اعضای هیئتهای اداری‌مجلسین

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوزیرانو د شورا په غړیو ، لوی څارنوال ، دلوړی څار ـ نوالی په مرستیا لانـــواو د اساسی قانو ن د شورا پـــه رئیس باندی د لګول شو یو تورونو څیړل او دهغــــوی دمحاکمی طرز دځانګـــــړی قانو ن له مخی تنظیمیږی .

یوسلواووه څلویښتمه ماده:

دافغانستـــا ن په جمهوریت کی هغه اشخاص چی په خپله **او یـــا همسر یی لـــه افغـان** مور او پلار څخه زیږ یدلـــی نه‌وی ، د جمــهـــور رئیس د مرستیال ، صدراعــظم ، د صدراعظم دمرستیال، وزیر، قاضی القضات ، لوی څارنوا ل، د دلـــو ړ رتبـــه افسر او یـــا دیپلو ماتیک کار مند په‌تو ګه ټاکل کیدلای نه‌شی .

یوسلواته څلویښتمه ماده :

ددغه اساســـی قانـــون په انفاذ سره د افغــــا نستان ددموکراتیک جمهوریت اساسی اصول له اعتباره لویږی .

هغه قوانین او نور تقنینی اسناد چی ددغه اساسی‌قانون دانفاذ له نیتــی څخــه پخــوا صادر شوی دی ، په دی شرط نافذ ګڼل کیږی چی ددغـــــه

شورای ملی، صدر اعظم، معا ـ ونان‌صدراعظم ،اعضای‌شورای وزیران ، قا ضی القضـات ، معاونان واعضای‌ستره‌محکمه، لوی څارنوال ، معا ونان لویه څارنوالی‌ورئیس شورای‌قانون اساسی‌وطرز محاکمه آنان‌طبق قانون خاص تنظیم میگردد .

ماده یک‌صدو چهل‌و هفتم :

در جمهوری افغا نستا ن اشخا صی که خود ویا همسر ـ شان از والد ین افغان متولد نگردیده با شند ، به حیـــث معاون رئیس جمهور ، صد ـ راعظم معاون صدر اعظم وزیر و قـــا ضــــی القضـــا ت لوی څارنوال، افسر عالیرتبه ویـــا کـــار منـــد دیپلـــو مـــا ـ تیک تعیین شده نمی توانند.

ماده یک صدو چهل‌وهشتم:

باانفاذ این قا نون اساسی اصول اساسی جمهوری‌دمو ـ کراتیک افغا نستان ازاعتبار ساقط میگردد .

قوانین وسایر اسنـــاد تقنینی که قبل از تاریخ‌انفاذ این قانون اساسی صـــادر گردیده بشرط طي نافذ شمرده

اساسی قـانون دحکمونو سره
متنا قض نه‌وی .

یو سلونهه خلویښتمه‌ماده:

دغه اسا سی قانون‌دلویی
جرگی دتصویب له نیټی څخه
نافذ اود جمهور ر ئیس له‌خوا
تو شیح او اعلا میږی .

په دغه‌اساسی قانون کـی
تعدیل دلویی جر گی دتصویب
له نیټی څخه نا فذ اود جمهور
رئیس له‌خوا تو شیـــح او
اعلا میږی .

میشود که متنا قض با احکام
این قانو ن اساسی نبا شند .

ماده‌یك صدوچهل و نهم :

این قانون اساسی از تاریخ
تصویب لوی ه‌جرگه نافذوتو-
سط رئیس جمهور توشیح و
اعلام میگردد .

تعدیل درین قانون اسا سی
از تاریخ تصو یب لو یه جرگه
نافذ وتوسط رئیس جمهـــور
توشیح واعلام میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشتراک سالانه

داخل کشور	۲۰۰ افغانی
خارج کشور	۵۰ دالر امریکایی
محصلین با ارائه تصدیق	۱۵۰ افغانی

بهای یک شماره (۵۰) افغانی

(c) ketabton.com: The Digital Library

REPUBLIC OF AFGHANISTAN
MINISTRY OF JUSTICE
OFFICAL
GAZETTE

Editor: Shahjahan Bigzad
Assitant Editor: Nuralam
Issue: No. 728
Date: November 6. 1990

دولتی مطبعه

دچاپ شمیر (۳۰۰) ټوکه

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library